

slovenski čebelar

1 9 6 8

LETO LXX

ŠT. 1

SLOVENSKI GLASILO ČEBELARSKIH ORGANIZACIJ ČEBELAR SLOVENIJE

St. 1

Ljubljana, 1. januarja 1968

Leto LXX

VSEBINA

Valentin Benedičič: Ob novem letu 1968	1
Virmašan: V novo leto!	4
Edi Senegačnik: Vladu Rojcu v spomin	7
Jože Resnik: Čebele arhitekti	10
Franček Sivic: Poročilo o delu obveščevalne službe za gozdno medenje	11
Julij Mayer: Pomen čebeljih proizvodov za ljudsko prehrano in zdravje	14
DELOVNI PROGRAM ZČD IN NJENIH ORGANIZACIJ ob Janševi 200-letnici	19
ARBEITSPROGRAMM des slowenischen Imkerverbandes und seiner Organisationen für die Gedenkfeste Janšas	21
Dr. Leon Kocjan: Zdravstvena kontrola uvoženih matic v Angliji	24

NASI PROBLEMI

Janez Kure: Naš prevoz v Liko in težave zaradi pašarine	25
---	----

NOVICE IZ ČEBELARSKEGA SVETA

Nov in idealen način dodaje matic. Opažanja o trotjih zbirališčih. Novo krajevno ime. Večina rastlin vsebuje sledove ogljikovih vodikov. O sporazumevanju pri matičnem svatbenem letu. Dva koristna nasveta	26
---	----

NASA ORGANIZACIJA

Umrli je prof. Slavko Raič. Vsem čebelarskim društvom. Nekaj iz čebelarskega društva Ajdovščina. Na poučnem izletu	30
--	----

OSMRTNICE

Viktor Janša, Ivan Japelj, Franc Kranjc, Josip Zupanc, Lojze Podnаноški, Franc Blatnik	31
--	----

List izhaja vsakega 1. v mesecu. Clani, ki plačujejo letno članarino 1700 din, ga prejemaajo zastonj. Izdaja ga Zveza čebelarskih društev za Slovenijo v Ljubljani, Cankarjeva cesta 3/II, tiska CP Delo — obrat Triglavska tiskarna v Ljubljani, ureja uredniški odbor: Valentin Benedičič, Ivan Majcen, Slavko Raič, France Rome, Edi Senegačnik in Jožko Slander. Odgovorni urednik Edi Senegačnik. Letna naročnina za nečlane 2000 din, za inozemstvo 2500 din. Posamezna številka na 32 straneh stane 250 din, na 16 straneh 120 din. Odpovedi med letom ne upoštevamo. Kdor plačuje članarino v obrokih, se s prvim obrokom zaveže, da jo bo do konca leta v celoti poravnal. To velja tudi za naročnino. Številka žiro računa pri Narodni banki v Ljubljani, Miklošičeva cesta, 501-8-268/1

OB NOVEM LETU 1968

VALENTIN BENEDICIC

Eno leto je zopet za nami. Ob novem letu 1968 je prav, da tudi mi organizirani čebelarji kritično pregledamo svoje delo v preteklem letu in se vprašamo, kaj in kako smo delali in ali smo naloge, ki smo si jih v smislu sklepov organizacije prostovoljno sprejeli, tudi v redu opravili. Če jih nismo, je zopet pošteno, da se dalje vprašamo, zakaj. *V društvenem delu ni namreč dovolj, da naloge prevzamemo, potem jih pa ne izvršujemo oziroma jih zato, ker so pač društvene, zanemarimo. Naloge moramo prevzemati z odgovornostjo do svoje organizacije. Pri tem pa moramo seveda pravilno oceniti svoje moči, sposobnost, razpoložljivi čas itd. za izvrševanje prevzetih nalog. Zaradi neizvršenih posameznih nalog se namreč navadno zgodi, da trpi tudi izvrševanje drugih nalog, ki so s temi povezane oziroma se z njimi dopolnjujejo. Posledica tega je malodušje, delo vedno bolj hromi, dokler končno ne nastane splošno društveno mrtvilo.*

Zakaj sem postavil to vprašanje ob novem letu? Naša organizacija stoji pred velikimi nalogami, ki bodo iz leta v leto vedno bolj zahtevne in bodo dosegle svoj višek v letu 1975 ob 200. obletnici smrti Antona Janša. Če bomo vse naloge, ki smo jih sprejeli v delovni program, tudi v redu izvršili, bo to edinstveni uspeh v naši čebelarški zgodovini in bo v veliko korist, čast in ponos ne samo nam čebelarjem, temveč vsej slovenski skupnosti.

Naloge, ki smo jih sprejeli v program, presegajo materialno moč naših čebelarjev — naše čebelarske organizacije. Zato upravičeno pričakujemo, da bodo tudi pristojni državni oziroma družbeni organi prispevali svoj dolžni delež. Mi čebelarji bomo pač vse napravili, kar je v naši moči, da bo sprejeti program tudi uresničen.

Za nami je že prvo leto našega delovnega programa za 200-letno dunajsko obdobje v življenju in delovanju našega rojaka, prvega čebelarskega učitelja Antona Janša na Dunaju. Decembra 1967 je namreč preteklo 201 leto, odkar se je vpisal Anton Janša z najmlajšim bratom Lovrom v bakrorezno in risarsko šolo pri akademiji za upodabljaljočo umetnost na Dunaju.

V letu 1967 smo morali delno izpremeniti in dopolniti program. O tem je razpravljajl upravni odbor ZČDS na seji dne 19. novembra 1967. Iz programa smo črtali zaradi ovir pri urejanju posestno-pravnih razmer obnovo rojstne hiše Antona Janša. Namesto nje smo vnesli v program, ki ga objavljamo v tej številki Slovenskega čebelarja na drugem mestu, ureditev posebne sobe Antona Janša v Čebelarskem muzeju v Radovljici. Odbor za obnovo rojstne hiše Antona Janša, ki je bil ustanovljen pri Zvezi, se je pa preimenoval v zvezi s to spremembo v odbor za ureditev spominskega obeležja čebelarja Antona Janša in njegovih bratov. V njem sodelujejo zastopniki Gorenjske turistične zveze, Zavoda za spomeniško varstvo Kranj, Čebelarskega društva Radovljica, Čebelarske družine Breznica, plemenilne postaje Antona Janša, Čebelarskega muzeja in naše Zveze. Po sklepu, ki smo ga sprejeli na zadnjem letnem rednem občnem zboru ZČDS, smo vnesli v program tudi še zgraditev prve slovenske čebelarske šole na Brdu nad Lukovico, ki naj bi bila zgrajena do leta 1975. Kot važen objekt šole je vnesena v program tudi zgraditev plemenilne postaje Antona Janša pod Zelenico. To zadnjo nalogo smo že opravili z njeno otvoritvijo 6. avgusta 1966. V Slovenskem čebelarju je bilo priobčenih v letu 1966 nekaj spominskih člankov. Zveza je izdala v posebni knjižici zgodovino slovenskega čebelarstva pod naslovom »S čebelami in čebelarji skozi stoletja«, ki jo je spisal in uredil L. Debevec. Na splošno smo torej lahko z nalogami, ki smo jih opravili v prvem letu uresničevanja delovnega programa, kar zadovoljni. ZČDS bo po tem okvirnem programu izdelala za vsako leto do leta 1975 posebni delovni program. Tako naj storijo tudi čebelarska društva in njihove čebelarske družine, ker bomo program uspešno izvrševali le tako, če bodo sodelovali vsi organizirani čebelarji.

Z zadovoljstvom lahko ugotavljam, da je v preteklem letu naša sivka v svetu še bolj zaslovela. Hkrati je zrasel tudi ugled naše organizacije, verjetno v zamejstvu bolj kakor doma. Že v bližnji prihodnosti se obeta širše strokovno sodelovanje z več čebelarskimi organizacijami v zamejstvu. K slovesu naše sivke so mnogo pripomogli naši dobri in vestni vzrejevalci. K ugledu naše organizacije doma je mnogo pripomogla delavnost naših društev pri zatiranju čebeljih bolezní, opraševanju kulturnih žužkokvetnih rastlin itd.

Koča na plemenilni postaji pod Zelenico tik pred dovršitvijo.

Nekatera društva so si ustvarila tudi že dobre odnose z občinami. S čebelar-skimi organizacijami v zamejstvu so naši stiki vedno bolj pogosti. Medsebojni odnosi se razvijajo povsem sproščeno na osnovi pristnega prijateljstva, resnične demokracije in strokovnega sodelovanja. Krog poznanstev z vidnimi čebelarskimi delavci se vedno bolj širi. K temu so mnogo pripomogli mednarodni čebelarski kongresi v Pragi, Bukarešti in v Washingtonu v ZDA. V preteklem letu so nam sporočile čebelarske organizacije iz Italije, Francije, Belgije in Finske željo po zamenjavi njihovih glasil s Slov. čebelarjem. Objektivne težave so pa v tem, da je naš jezik jezik maloštevilnega naroda in zato malo poznan. Zato nam je Dokumentacijska centrala Apimondije, ki ima svoj sedež v Dolu pri Libčicah na Čehoslovaškem, že nekajkrat pisala, naj imajo važnejši članki naših piscev na koncu še izvleček v enem izmed kongresnih jezikov (angleški, ruski, francoski in nemški). Že maja 1967 smo na uredniški seji sprejeli sklep, da bomo ustregli tej želji. To je za nas ne samo častna, temveč bolj ali manj tudi obvezna zadeva, ker smo po Zvezi čebelarskih organizacij Jugoslavije posredno tudi član Apimondije. Morda bi ta zadeva bolje uspevala, če bi v prihodnje avtorji člankov, v kolikor obvladajo kak kongresni jezik, sami poskusili napraviti tudi izvleček. Saj bodo sami najbolje zadeli jedro svojega članka. V kolikor tega ne bi mogli napraviti, bo preskrbel prevod uredniški odbor.

Naj bo dovolj. Za konec naj še povem, da je zadeva glede zemljišča za čebelarsko šolo že toliko napredovala, da bo zemljišče kmalu vpisano v

zemljiški knjigi v Domžalah na našo Zvezo. Izvršni odbor je zato na seji dne 11. decembra 1967 sklenil, da ustanovi posebni sklad za čebelarstvo šolo. Zbrani denar bomo nalagali v hranilnici na posebno hranilno knjžico. V tem nas je že prehitela kranjska čebelarstva družina, ki nam je namesto venca na grob pok. člana družine Janeza Japlja izročila dne 5. decembra, torej že pred ustanovitvijo sklada za čebelarstvo šolo, 29.500 starih din. Zavest članov kranjske družine, kakšnega pomena je znanje za napredek čebelarstva, nas je presenetila. Prepričani smo, da ji bo sledilo še mnogo posnemalcev.

Zaključujem z zahvalo vsem, ki so pripomogli, da smo program za leto 1967 lepo opravili. Želim, da bi v letu 1968 z združenimi močmi uspešno izvrševali sprejete naloge in da bi bila letina tako medena, da nas bo zadovoljila in tudi ona prispevala k programu svoj delež.

V NOVO LETO!

*Ne samo, kar veleba mi stan,
kar morem, to sem storiti dolžan!*

Na ta izrek sem se spomnil, ko me je tov. urednik naprosil, naj v prihodnjem letu pišem mesečna navodila za naše čebelarje. Vem, da je dosti bolj spretnih članov za to stvar, kot sem jaz, vendar sem delo prevzel. Dobro se zavedam, da piscem, ki so bili pred menoj — tov. Mayerju in Gunu nisem in ne bom kos. Oba sta strokovnjaka, a jaz le preprost čebelar. Ker sem delo prevzel, se bom potrudil, da ga izvršim. Pisal bom preprosto in to največ iz svoje dolgoletne prakse. Kako bodo z menoj zadovoljni urednik in čebelarji, bo pokazala bodočnost.

Toliko za uvod. Marsikateremu staremu čebelarju se zdi, da so ta mesečna navodila popolnoma odveč, večkrat le kot mašilo za list. Zavedati se moramo, da vsako leto pristopajo v našo bratovščino novi člani, ki so pouka potrebni. Koliko stvari se v našem življenju tako ponavlja iz leta v leto in vendar se jih ne naveličamo. Sicer pa tudi izkušenemu čebelarju ne škodi, če si ob njih osveži spomin. Marsikdaj najde tudi še kak nasvet, ki ga lahko porabi v svojo korist.

Čebelarjevo delo pri čebelah je končano. Čebele sedaj počivajo in uživajo svoj trud in čebelarjevo pomoč. Mirno sede skrbno zadelane proti mrazu in prepihu. Panji so stisnjeni tesno skupaj, morebitne reže med njimi pa zadelane s papirji, da se lahko grejejo med seboj. V panjih so slamnice ali papirne blazine, ki se morajo na tesno prijemati. V okence plodišča vložimo desko ali lepenko, da je tudi ta prostor popolnoma zaprt. Vsa ta dela opravimo novembra ali decembra. Ravnamo se pač po vremenu oziroma kadar nastopi hladnejše vreme. Nekateri so za zgodnjo, drugi za poznejšo zadelavo: šele takrat, ko začne matica zalegati. Trdijo namreč, da se preveč in prekmalu zadelane družine ne združijo tako lepo v zimsko gnezdo kot tiste, ki se pozneje in da tako porabijo tudi več hrane. Moje mnenje je, da je zmeraj bolje prej kot pozneje. Tudi človek se bolj obleče, ko nastopi mraz. Ne zato, da bi obleko prezračil, pač pa, da ga ne bo zeblo. Vsako delo v panjih pozimi, pa če ga zadelaš še tako mirno, vznemirja čebele in jim škoduje. Sploh pa naj

čebelar pozimi čim manj šari po čebelnjaku. Ta naj bo dobro zaprt, da ne morejo miši vanj. Ako pa le najdejo pot vanj, naj nastavi mišolovke, da jih polovi. Če zaidejo v omaro med satje in čebelar tega ne opazi, lahko napravijo veliko škodo.

Mnogi čebelarji prezimujejo čebele v mediščih. To je posebno pripravno za take, ki imajo čebele kar zunaj na pasiščih. To so največ čebelarji, ki stanujejo v mestih in tu nimajo prostora za čebelnjake. Ti imajo potem plodišča panjev kot shrambo za rezervno satje. S tem načinom prezimovanja so menda prav zadovoljni, ker jim ni treba skrbeti še za omare za satje, kar je zunaj na pasiščih posebno težko.

V čebelnjaku smo vse uredili, kar je potrebno za miren počitek čebel. Poglejmo še zunaj na brade in žrela. Ta naj bodo tudi pozimi odprta, vendar toliko zavarovana, da ne more v panj rovka in da ptice ne delajo preveč nadlege. Večkrat sem že naletel na čebelarja, ki je imel žrela tako priprta, da je mogla samo po ena čebela ven. To ni prav. Kje naj se pri tako zaprtem žrelu menja zrak v panju? Če so panji zadaj dobro zadelani, ne more ven ne spredaj ne zadaj. In posledice? Mokre stene panja in plesnivo satje. Zato le proč s to mislijo, da bodo zmrznile, če bo žrelo odprto. Zakaj odpiramo tudi v največjem mrazu okna v sobi? Zato, da se zrak premenja, da pride svež in neizrabljen zrak v sobo, kjer se hitreje segreje kot že izrabljen. Torej le proč s tem strahom! Pustite žrela odprta! Dokler še izletavajo, naj bodo tudi brade odprte. Ko zapade sneg in nastopi hujši mraz, jih zapremo, da ne sedajo sinice nanje in ne vznemirjajo čebel. Lahko pustimo brade tudi odprte, namestimo pa nanje primerne deske, ki jih po potrebi vsak čas suamemo. Če pa nastopi lepo toplo vreme in lahko pričakujemo izlet, jih odpremo. To dela lahko le čebelar, ki ima čebele doma in je lahko vsak dan pri njih. Kdor pa ima čebelnjak daleč od doma in ne more vsak dan do njih, mora pustiti brade in žrela odprte, da čebele lahko izlete.

Se na nekaj bi rad opozoril: na naše ptice pevke. Te so pozimi lahko velika nadloga za čebelarja, posebno blizu gozdov. Ne smemo jih uničevati, ker nam poleti zelo koristijo. Da jih odvrnemo od čebelnjaka in čebel, jim damo primerno hrano in to čimdalj od čebel. Kar pa poberejo čebel po snegu, te jim kar privoščimo, ker te so stare že izrabljene in so šle same prostovoljno v smrt.

V januarju imamo že večkrat kak izletni dan. Takrat pa lopato v roke in ves sneg vsaj nekaj metrov pred čebelnjakom mora stran. Če to ni mogoče, ga posujemo z žaganjem, prstjo ali pepelom. S tem ohranimo mnogo čebel, ki bi nam sicer ostale v snegu. Po končanem izletu očistimo žrela mrtvic, panje pa pustimo lepo pri miru. Kar smo opazili pri panjih med izletom, si zapomnimo, ali še boljše zapišemo. Da bi odpirali panje in brskali po njih, je še mnogo prezgodaj.

Da pa se čebelar ne bo dolgočasil, naj sedaj, če utegne, skrbno pregleda panje in vse orodje ter popravi, kar je treba. Med letom se marsikaj pokvari, posebno med prevozi. Takrat ni časa, da bi takoj popravil. Sedaj je čas tudi za to. Skoro vsak čebelar je tudi vsaj malo mizarja, da manjše okvare sam popravi. Prijetno je, če so vse stvari v redu in na svojem mestu, da jih lahko vzame v roko, kadar jih potrebuje.

Sedaj je čas, da pripravimo tudi satnike. Kdor ne more sam, naj jih da delati drugemu čebelarju ali mizarju. Gledati mora, da so res dobro izdelani, da niso vegasti, ker s takimi se težko dela v panjih. Lahko se tudi že napelje žica vanje, pritrdimo jo pa šele tedaj, ko bomo vdelali satnice.

Tudi voščine kuhamo sedaj. Za to delo je najbolj primeren zimski čas. Satje skrbno preberemo. Kar ni dobro, izločimo. Sem sodi vse že staro neprosojno ali kako drugače pokvarjeno satje. Tudi preveč totrovsko mora stran. Nekaterim čebelarjem se zdi škoda vsakega še tako starega sata, ker meni, da bo manj medu, če bodo delale novega. To je velika zmot. Mlade čebele morajo graditi satje in če nimajo priložnosti na satnicah, gradijo drugod. Zatorej le brez strahu s starim satjem stran in dajmo satnice v panj! Vsako leto naj izdelava panj vsaj štiri ali pet satnic. Tako leto za letom obnavljamo satje, ne da bi imeli zaradi tega manjši donos medu. Zavedati se moramo tudi, da je staro satje leglo bolezn. posebno noseme. Najlepši je pogled v panj, kjer sedi močna družina na mladem, lepo izdelanem satju. Zato le zmečimo staro satje v kotel, v panj pa satnice. Zadovoljen bo čebelar in čebele.

Zimski večeri so dolgi. Da se ob topli peči ne bomo dolgočasili, se ukvarjamo malo s čebelarstvo teorijo. Poleti ni dosti časa za to, sedaj ga pa imamo. Kakor povsod, gresta tudi v čebelarstvu skupaj teorija in praksa. Vzemite v roke čebelarstvo knjigo. Če je nimaš sam, si jo izposodi pri kakem čebelarju. Prav posebno priporočam obe knjigi, ki jih je izdala Zveza čebelarstev društev. V njih najde čebelar vse, kar mora oziroma bi moral vedeti o čebelah. Tudi naš list prinaša mesec za mesecem in leto za letom dosti zanimivosti in novic iz življenja čebel in čebelarstva sveta. Med letom večkrat ni časa in si ga le površno pregledal. Sedaj ga lahko natančno prečitaš in verjemi mi, da boš marsikaj našel v njem. To boš lahko porabil v svojo korist.

Januar je tudi čas občnih zborov čebelarstev društin in društev. Nekateri so to izvršili že decembra. Kolikor jih še niste, uredite vsaj ta mesec. Čim prej, tem bolje. S tem zelo olajšate delo Zvezi, važno je posebno zaradi naklade lista. Na zborih preglejmo, kaj smo storili preteklo leto, kaj bi bili še lahko in napravimo načrt za prihodnje leto. Začrtajmo pa si le to, kar bomo lahko storili. Rajši manj in to gotovo. Izvolite nov odbor. Glejte, da pridejo vanj res delovni mladi ljudje. To ni plačano, ampak častno mesto. Vsakdo naj gleda, da bo zaupanje članov tudi izpolnil. Žal pa živimo danes v času, ko je idealizem skoro izumrl in gleda vsakdo le na materialne koristi.

Vsem čebelarjem želim v novem letu veliko sreče in zadovoljstva pri čebelah in kar si vsak najbolj želi — polne lonce medu!

Virmašan

*Vsem bralcem našega lista ter sodelavcem
želita srečno in medeno novo leto 1968*

UREDNIŠKI ODBOR SLOVENSKEGA ČEBELARJA
IN UPRAVA ZVEZE ČEBELARSTEV DRUŠTEV

VLADU ROJCU V SPOMIN

Nihče ni tega pričakoval. Kot strela z jasnega nas je pretresla žalostna in neverjetna vest, da je 27. novembra 1967 prenehalo biti plemenito srce dolgoletnega urednika Slovenskega čebelarja Vlada Rojca. Slovenski čebelarji smo izgubili z njim najmarkantnejšo osebnost, ki je bila vsa povojna leta v središču slovenskega čebelarskega dogajanja. Njegov pogreb, ki se ga je udeležila ogromna množica ljudi, je pokazal, kako priljubljen je bil med svojimi čebe-

larskimi tovariši, znanci, prijatelji in mladino, ki se je prišla posloviti od svojega dragega učitelja.

Vlado Rojcc v svojem življenju ni bil le odličen učitelj, ki je več kot 40 let vzgajal slovensko mladino. Bil je tudi navdušen čebelar-intelektualec. Že rojenice so ga obdarovale z izredno ljubeznijo do narave. Ta ga je v življenju tako zanimala in vabila, da je venomer iskal in brskal po čudovitem biološkem svetu, kjer ga je mikala predvsem genetika. Privlačevale pa so ga zlasti žuželke in njihov čudoviti svet. Nič čudnega, da se je zaljubil v čebele. Ko si je omislil prve panje, se ni več mogel ločiti od čebel. Te mu niso bile le za razvedrilo, pomenile so mu več. Znal je tako globoko prisluhniti čudovitemu in skrivnostnemu snovanju teh ljúbkih žuželk kot le malokdo. Svoja opazovanja in znanje je potem tako lepo prelin v živo in pisano besedo, da ga je vsakdo rad poslušal

ali pa bral njegove članke. Kako skrbno in natančno je odbiral slovenske besede in iskal primerne izraze za to ali ono čebelarstvo stvar. Skoro nikdar ni bil zadovoljen z besedo, ki jo je bil našel. Še in še je premišljeval, dokler ni prišla na dan prava. Imel je izredno fin okus in posluh za lepo domačo slovensko besedo. Prav zato je postal urednik Slovenskega čebelarja. Dolgih 18 let ga je urejal in spravil na tako visoko strokovno raven, da nam priznavajo to tudi strokovnjaki iz zamejstva. Vlado pa ni samo pisal teoretične in praktične članke, učil je tudi z živo besedo naše čebelarje. Danes bi res ne našel slovenskega kraja, pa naj je še tako odročena, kjer bi ne bil predaval, kjer bi naši čebelarji ne poznali tega odličnega predavanja, ki je znal tako lepo povedati za preprostega človeka in tudi za izobraženca. Vlado Rojec je prevzel nase levji delež pri pisanju slovenske čebelarke enciklopedije Sodobno čebelarstvo I. in II. del. Brez njega bi tega pomembnega dela Slovenci nikdar ne imeli. Bil je urednik te izdaje in najpomembnejši sodelavec pri tem največjem slovenskem čebelarskem strokovnem delu. Ko je po končani vojni naša porušena domovina začela z obnovo in so bili dobrodošli vsakršni strokovnjaki, je bil Vlado med prvimi, ki je na čebelarskem področju ponudil svojo pomoč. Po njegovi zaslugi smo takrat širom po naši deželi postavili več desetih plemenitih postaj. Lado je bil takrat vodja odseka za plemensko odbiro čebel in vzrejo matic. Koliko tečajev in predavanj je bil pripravil tista leta za slovenske čebelarje. Še in še bi lahko našteval njegove zasluge. Pa naj omenim le eno: V tistih viharnih časih, ko je grozila velika nevarnost naši čebelarski organizaciji in je vse kazalo, da bo po njej, ji je zvesto stal ob strani in pomagal. Nesebičen in vnet za resnico in pravično stvar je bil vedno tam, kjer so bili naši poštene čebelarji in ne tam, kjer je bil denar. Prav zato smo ga vsi cenili in spoštovali. Za velike zasluge so ga slovenski čebelarji na občnem zboru leta 1965. odlikovali z najvišjim čebelarskim odlikovanjem — redom Antona Janše I. stopnje.

Ko pišem te besede velikemu slovenskemu čebelarskemu učitelju v slovo, se spominjam neštetihi poti, ki sva jih kot predavatelja skupno prehodila. Kolikokrat sva govorila slovenskim čebelarjem na raznih tečajih in predavanjih! Kolikokrat sva ob kozarčku tudi pokramljala, včasih morda tudi malce glasno. Pa se je vse spet pomirilo in Ladova viharna in včasih bohemska narava se je kmalu pomirila in nazadnje sva bila spet oba samo človeka in dobra čebelarja. Pred očmi nama je bilo vedno le slovensko čebelarstvo in njegov napredek. Najbolj živo se spominjam predavanja leta 1957. v Sarajevu. Tam se je zbralo kakih 200 bosanskih in hercegovskih čebelarjev. S kakšnim zanimanjem so poslušali Lada! Občudovali so njegovo globoko in temeljito teoretično znanje. Navdušeno so mu ploskali in se mu zahvaljevali, mimo tega pa blagrovali slovenske čebelarje, da imajo v svoji sredi take može. Zvečer v postelji nisva mogla zaspati in dolgo v noč mi je pripovedoval o svoji življenjski poti, ki ni bila s cvetjem posuta. Lado pa se je na njej znašel, si pogumno utiral pot in zrasel v plemenitega, neustrašnega in odločnega človeka.

Pred nekaj dnevi sem bil pri Tebi in Te ponovno prosil, da bi spet poprijel za pero, zdaj ko si se končno le umiril in odšel v zasluženi pokoj. Ves mladosten in nasmejan si mi povedal, da boš spet začel pisati, da imaš v načrtu čebelarstvo knjigo za mlade čebelarje, knjigo o panjskih končnicah; dejal si

celo, da boš šel po dolgih letih spet med slovenske čebelarje predavat. Ta večer si bil tako mladosten, da sem se ti čudil in verjeti nisem mogel, da boš prihodnje leto obhajal že 70. letnico svojega življenja.

Usoda pa je prekrizala tvoje načrte. Zdaj Tebe, požrtvovalnega in za vsak napredek tako vnetega čebelarja ni več med nami. Tvoja življenjska pot se je nepričakovano zaustavila. Toda ni ostala prazna. Na njej so ostala Tvoja dela. Tudi zate, ki si bil vse življenje tako skromen in tih, naj veljajo besede, ki so jih napisali velikemu slovenskemu arhitektu mojstru Plečniku: Ti si minljiv. Tvoja dela so tvoj spomin.

Dragi naš čebelarski voditelj in učitelj! Dovolj si storil za slovensko čebelarstvo. Če danes uživa ugled v svetu, potem je vse to tudi Tvoja zasluga. Zato se Ti kot nekdanji sodelavec v imenu vseh slovenskih čebelarjev zahvaljujem za vse opravljeno delo. V slovenskem čebelarstvu bo Tvoje ime vselej živelo in slovelo, saj si si s svojim delom postavil najlepši spomenik.

Tih in skromen, kakršen si bil vse svoje življenje, si se poslovil od nas in mi od Tebe z globoko žalostjo v svojih srcih in zahvaljujoč se Ti, saj si bil vse življenje pošten in plemenit človek.

Naj končam s tistimi besedami, ki si jih Ti sam pred dvema letoma napisal slovenskemu čebelarskemu veteranu Avgustu Bukovcu v slovo:

»Ni ga več! Odšel je tja, od koder ni poti nazaj. Za njim je nastala mučna praznina, ostala pa je bogata duhovna zapuščina, ob kateri si bodo neštete generacije slovenskih čebelarjev tešile svojo vedoželjnost. Slava njegovemu spominu!«

E. S.

Čebelarska družina Maribor-Tezno na izletu v Virštajnu pri čebelnjaku tov. Drobničar

ČEBELE ARHITEKTI

JOZE RESNIK

Čebele gradijo satovje na stropu panja. Tokrat pa so zgradile visoko stavbo, in sicer na pokrovu medišča Kirarjevega panja, ker je ostala po naključju luknja za krmljenje odprta.

Na sliki 1 in 2 vidimo vso zgradbo in graditelje z desne strani. Slika 3 je z leve spredaj; slika 4 pa pogled na zgradbo z vrha in slika 5 pogled skozi pokrov od spodaj.

Št. 1

Št. 2

Št. 3

Št. 4

Št. 5

Celotna zgradba je sestavljena podobno kot kakšna tribuna ter se polagoma dviga kvišku prek 7 cm široke luknje. Celice so neenakomerne, bolj podobne trotovskim; na zunanji strani oboka so velike, medtem ko so na notranji strani vedno manjše. Približno ena tretjina celotne zgradbe je na pokrovu. Zanimivo je, da so čebele preostali del zgradbe podprle z elegantnim spiralnim podpornikom. Vidimo ga na slikah 1, 2, 4 in 5.

Ta lep primer čebelje arhitekture je po naključju nastal letos na kostanjevi in smrekovi paši. Povedati je treba tudi to, da so čebele celice večinoma napolnile z medom ter jih začele pokrivati.

POROČILO O DELU OBVEŠČEVALNE SLUŽBE ZA GOZDNO MEDENJE

ING. FRANCEK SIVIC

Po dolgem času je bilo čebelarstvo leto 1967 v pretežnem delu Slovenije spet medeno. Čebelarji so napolnili svoje sode in kante, lonce in čebre. Nekaterim je celo zmanjkovalo posode, da niso vedeli, kam bi s preostalim medom. Stari pregovor, da medi hoja odlično samo vsakih deset let, se je uresničil, saj take bogate hojve paše ni bilo že od leta 1957.

Prav je, da zdaj na zimo pogledamo, kako je delovala naša obveščevalna služba za gozdno medenje v tej sezoni. Mnogi so se o njej pohvalno izrazili. Kljub temu da deluje šele drugo leto in da njeni člani še nimajo niti posebnega teoretičnega znanja niti ne večjih izkušenj, je pokazala že vidne uspehe. Seveda ni manjkalo tudi napak. Da se bomo le-teh v bodoče laže varovali, moramo prikazati delovanje obveščevalne službe ne samo z dobre, ampak tudi s slabe strani.

Njena osnovna naloga je hitro in natančno obveščanje čebelarjev v donosu v različnih gozdnih območjih Slovenije. Prejšnja leta se je pogosto dogajalo, da je gozd v kakšnem kraju sicer odlično medil, našla in izkoristila pa je medenje samo peščica čebelarjev, ki je o svoji najdbi previdno molčala. Čebelarstva javnost je zvedela za medenje šele mnogo pozneje, ko ni bilo nobenega donosa več. Splošno je znano, da so čebelarji veliki sebičneži. Sebičnost se pri čebelarjih pravzaprav niti ne smatra za napako, čeprav utegne biti zelo škodljiva. Toda pri ozapovalcih oziroma obveščevalcih za gozdno medenje je pojem sebičnost neznan, saj so podatki o medenju dostopni in namenjeni prav vsem čebelarjem brez razlike. Le tako je mogoče kar najbolj izkoristiti gozdno mano, ta stranski proizvod gozda. Tako bo imela naša skupnost največje koristi.

Že od vsega začetka smo izbirali obveščevalce iz nečebelarskih vrst, s čimer smo hoteli ustvariti osnovo za nepristransko obveščanje. Zlasti gozdarji, ki so že po svoji službeni dolžnosti povezani z naravo in ki budno spremljajo vsa dogajanja v gozdu, so se odlično izkazali. Zato bo treba tudi v bodoče skrbeti, da bomo pritegnili v vrste obveščevalcev čimveč gozdarjev, zlasti mlajših ljudi.

Skladavnice panjev na kostanjevi paši pri Jevnici

Obsoditi moramo pojav, ki je bil letos še osamljen, utegne pa se kdaj ponoviti v večjem obsegu. Nekaj čebelarjev je potem, ko so po prvih poročilih o donosu pripeljali svoje čebele v bližino opazovalne postaje, začelo nagovarjati obveščevalca, naj raje poroča o nižjih donosih, kot so v resnici, ker bo sicer kmalu vsa okolica prenatrpana s panji novодоšlih čebelarjev. Menimo, da je vsak komentar tukaj odveč in upamo, da drugo leto o tem pojavu ne bo več treba pisati.

Posebno poglavje zasluži obveščanje o paši prek dnevnega časopisja in radia. V tej zvezi je bilo slišati iz čebelarskih ust nekaj pikrih pripomb. Preden kartica s podatki o donosu priroma v Ljubljano in preden časopis priobči vest o takem in takem medenju, minejo navadno trije dnevi in podatek lahko medtem zaradi morebitnih vremenskih sprememb izgubi svojo vrednost. Zato moramo jemati časopisna obvestila vedno z nekakšno rezervo. Kljub temu pa so letos marsikomu pomagala, da se je laže odločil, kam bo peljal čebele na gozdno pašo. Seveda je vsak tak čebelar prej osebno obiskal pasišče in se prepričal, če podatek iz časopisa še drži. Šele potem je hitro prepeljal.

S časopisnimi obvestili smo imeli nekajkrat sitnosti. Ko je npr. hoja na Krimu najbolj medila, so nam iz uredništva Dela sporočili, da podatkov ne morejo objaviti, ker nimajo prostora, pač pa pridejo na vrsto šele naslednji dan. Lahko si mislite, s kakšnim srcem smo to vest sprejeli, saj je opazovalni panj na Igu zaznamoval dnevni donos 4 kg. In da bi bil naš položaj še težji, tudi radio ni mogel objaviti obvestila za čebelarje. Nekajkrat nam jo je zagodel tiskarski škrat, kar je pri nekaterih čebelarjih vzbudilo nekoliko nejevolje

in nezaupanja. Vendar so nam šli v upravi časopisnega podjetja Delo in Radia zelo na roko in so brezplačno objavili naša obvestila o medenju, za kar se jima s tega mesta zahvaljujemo v imenu vseh slovenskih čebelarjev.

Čebelarji, ki so imeli svoje tehtnice v bližini opazovalne postaje, so ugotavljali razlike med podatki svojih tehtnic in podatki, ki jih je naš obveščevallec poslal v Ljubljano in so bili objavljeni v časopisu. Čisto razumljivo je, da takšne razlike so, saj se čebelje družine po pridnosti in moči zelo razlikujejo med seboj in nista niti dve enako sposobni. Čeprav vedno poudarjamo, da mora biti v kontrolnem panju srednje močna družina, se zgodi, da le-ta na pasišču iz bolj ali manj znanih vzrokov oslabi ali pa se okrepi in ni več povprečna družina. Zato zaznamuje tehtnica ali preiziske ali pa previsoke donose. Tako je bila npr. družina v opazovalnem panju na Gornjem Igu nekoliko premočna. Zato je pokazala 1—2 kg višji dnevni donos kakor tehtnice drugih čebelarjev na istem pasišču. Nasprotno pa so bile čebele kontrolnega panja v Kalcah mnogo prešibke, da bi opazovalec lahko zapisal dejansko medenje. Podatki premočnih ali prešibkih družin niso prikaz resničnega stanja, ampak so le zelo splošna informacija.

Kljub naštetim senčnim stranem je večina čebelarjev mnenja, da je obveščevalna služba za gozdno medenje koristno opravila svojo nalogo in opravičila svoj obstoj. Kontrolni panji so postavljeni in vseh važnejših točkah naših gozdnih območij. Obveščevalci dnevno nadzorujejo tehtnico in vsake tri dni pošljejo kartico s podatki po pošti v Ljubljano.

Kadar je dnevni donos večji od 1 kg, poročajo vsak dan bodisi s karticami ali telefonično oziroma telegrafsko. Vsem čebelarjem, ki se osebno oglasijo na opazovalni postaji, pokaže obveščevallec tehtnico in jim vsak čas postreže z resničnimi podatki. Tisti čebelarji, ki se niso preveč zanašali na časopisna obvestila, so se letos marsikod dogovorili z vodji kontrolnih postaj, da so jih le-ti občasno obveščali o poteku medenja, običajno za določeno denarno nagrado. Tak direkten način obveščanja je seveda dovoljen in ga še priporočamo v bodoče. Marsikdo je dva, tri ali celo več dni prej prejel obvestilo o medenju, kot ga je prinesel časopis in je lahko tudi pravočasno izkoristil obvestilo. Kaj pomeni že en sam dan izdatnega medenja, pa dobro vemo.

Vsi obveščevalci so prejeli posebej pisana navodila o tem, kako odkrivamo, spoznavamo in opazujemo različne povzročitelje gozdnega medenja. Ni dovolj samo to, da vsak dan zapišemo donos ali padec tehtnice ter obveščamo, ampak je potrebno tudi vedeti, katera ušica ali kapar izločata mano. Letos so se skoraj vsi opazovalci zadovoljili s tem, da so v karticah napisali samo drevno vrsto, ki medi, na povzročitelja pa so kratkomalo pozabili. To je sicer deloma razumljivo, saj je z iskanjem ušic veliko dela. Vendar bi bili podatki o povzročiteljih medenja nadvse koristni, saj bi pomagali osvetliti marsikaj, o čemer danes samo domnevamo, dokazov pa nimamo nobenih.

Nekaj opazovalcev, zlasti tistih, ki imajo svoje postaje v najmedovitejših gozdnih območjih, sem osebno obiskal in jim pokazal, kako je treba na gozdnem drevju iskati ušice in kaparje. Za to delo so pokazali veliko zanimanja in veselja. Žal mi je, da nisem mogel obiskati vseh, toda službeno sem bil tako zaposlen, da sem si moral prav ukrasti čas, če sem hotel vsaj nekaj opraviti. Konec junija sem se oglasil pri logarju Jožetu Šmalcu v Podturnu. Čebelarji iz novomeškega društva so izvedeli za moj prihod in ker je bila

ravno lepa sončna nedelja, jih je kar precej prihitelo v Podturn, od koder je krenila povorka kakšnih petih avtomobilov proti Kočevskemu Rogu. Logar Šmalec ima dve kontrolni postaji, eno v Podturnu ob robu gozda, drugo pa približno 250 m višje v Podstenicah. Tisti dan smo si ogledali gozdove v različnih nadmorskih višinah. Pod hojami je bilo le neznatno pokapano, vendar nam je uspelo najti nekaj zelenih jelkovih ušic (*Buchneria pectinatae*) in kaparjev na jelki. Sklepali smo, da bo medenje nastopilo zelo pozno, ker je bilo ušic malo. In res se je potem pokazalo, da takega medenja hoje, kakršno je bilo v Hrušici in na Krimu, v roških gozdovih sploh ni bilo.

Prihodnje leto bomo skušali obiskati tiste opazovalce, ki letos niso prišli na vrsto, čeprav vem že sedaj, da bom službeno še bolj zaposlen, kakor sem bil letos. Že zdaj pa prosim čebelarje, naj pošljejo svoje pripombe in predloge o tem, kako bi uredili našo obveščevalno službo za gozdno medenje še bolj učinkovito in koristno. Njihove predloge bomo upoštevali v prihodnji sezoni.

POMEN ČEBELJIH PROIZVODOV ZA LJUDSKO PREHRANO IN ZDRAVJE*

JULIJ MAYER

Med in vosek sta bila dolga stoletja edina proizvoda, ki sta zanimala čebelarja. Zadnji čas pa se zdravstvo zanima tudi za matični mleček, čebelji strup in pelod ter kozmetika še za zadelavino. Oglejmo si te proizvode in vzroke, zakaj so za človeško prehrano in zdravje zanimivi.

Čebele letajo pri nabiranju medicinske in peloda po cvetovih najrazličnejših rastlin, ki jih istočasno oplojujejo. Iz cvetov se razvije seme, s katerimi se rastline razmnožujejo. In ravno zaradi semena pošilja rastlina v cvetove svoje najboljše sokove, polne sladkobe, vitaminov in rudninskih snovi. Med rastlinami pa jih je množica, ki so od nekdanj znane kot zdravilne in ki jih upošteva tudi sodobna farmacija.

Med je edini naravni proizvod, ki ga lahko neposredno konzerviramo. Njegova sladkoba je dovolj zgoščena, od narave in od čebel pa ima toliko obvarovalnih snovi, da mu ne more do živega ne bacil ne bakterija. Kristaliziran in v neprodušno zaprti posodi spravljen med ohrani leta in leta svoje zdravilne in hranilne lastnosti.

Vsi dobro vemo, kako hitro se okrepčamo pri utrujenosti ali izčrpanosti, ako zaužijemo žličko naravnega cvetličnega medu.

Med namreč sestavljajo razne zvrsti sladke, ki vsebujejo še hormone, fermente, inhibine in podobne snovi. Zato prehaja med brez predhodnega prebavnega postopka kar naravnost v kri in se tako naglo razširi po vsem telesu, kjer krepi snovi takoj učinkujejo. Med je zelo močno hranivo, ker dobavlja mišičevju in vsem organom takoj učinkujoče pogonsko gorivo — g r o z d n i s l a d k o r, ki se tako pretvori v delovni učinek in toploto. Obenem pa dobavlja med mišičevju tudi rezervo pogonskega goriva v obliki s a d n e g a s l a d k o r j a.

* Radijsko predavanje 10. decembra 1967.

Zdravilni učinek medu se posebno opaža pri zdravljenju motenj v krvnem obtoku, še prav posebno pri obolenjih srčnega mišičevja. Zato kardiologi toplo priporočajo med takim bolnikom. Mišične celice srkajo namreč iz krvnega in limfnega obtoka pogonsko gorivo za splošno opravljanje dela. Kadar je med v krvi, sprejemajo mišične celice več pogonskega goriva in so sposobne tudi več narediti. Tako pomaga med srčnim mišicam, da bolje delujejo. Med pa obenem pospešuje krvni obtok, ker se pod njegovim vplivom ožilje širi in pride več krvi v vse dele telesa in v vse organe.

Staroznano domače zdravilo pri prebavnih motnjah je kozarec medene vode zjutraj na tešče. Med vsebuje namreč *d i a s t a z o* — ferment, ki razstavlja škrob v hrani. Tako nalogo ima ptialin v ustni slini. Zato priporočajo med vsem osebam, ki le malo žvečijo in hrano slabo prepoje s slino bodisi zaradi slabega zobovja ali ker prehitro jedo. Gliste pri otrocih odpravljamo tako, da jim dajemo v kratkih presledkih mlačno vodo, v kateri smo raztopili večjo količino medu. V zvezi s prebavo vpliva med ugodno tudi na delovanje jeter in ledvic, teh dveh edinstvenih žlez, ki odstranjujeta iz telesnih sokov nevšečne primesi in jih odvajata.

Zanimiv pojav so opisali francoski zdravniki. Na kliniki so dve leti zdravili žensko, ki je bolehalo za trdovratnim vnetjem mehurja. Vsa zdravila so odpovedala. Po nasvetu je nato poskušala še z domačim zdravilom: z žlico cvetličnega medu v dnevnem obroku jutranje kave. Ugodne posledice so se kmalu pokazale in po šestih tednih je bolnica popolnoma okrevala.

O zdravilni vrednosti medu so že naši predniki mnogo vedeli. Cenili so ga in tudi mnogo bolj uporabljali kot današnji rodovi. Prehlade in razna vnetja dihalnih organov so zdravili edinole z medom v čajih. Trdovratne katarje čelne dupline zdravimo s kepico kristaliziranega medu, ki jo zvečer potisnemo v nosnico in jo zadelamo s koščkom vate, ko legamo spat. Ob telesni toploti se med polagoma topi in prekrije vso sluznico vse tja do žrela. Naslednji večer ponovimo to z drugo nosnico. Antiseptične lastnosti medu pridejo takoj do izraza — uspeh je presenetljiv.

Pri vnetju grla je med zelo učinkovito zdravilo za grgranje. Zdravilno tekočino napravimo sami. Zmešamo dve žlici vinskega kisa z žlico mlačne vode in v tej mešanici raztopimo žlico cvetličnega medu. Grgranje se ponavlja vsaki dve uri. Nadalje so potem ugotovili, da uničuje med tudi klice davice.

Posebno zanemarljive rane in grinte so obkladali z medom, ki je vse temeljito prečistil in ustvaril ugodno podlago, da se je prizadeto mesto hitro zdravilo. Med vsebuje zaradi *i n h i b i t o r s k i h s n o v i* posebno lastnost, da od ovira in zadržuje razvoj bakterij. Marsikatera rana bi bila z medom prej ozdravljena kot s sodobnimi mažami. Opekla in oparjena mesta namažimo z medom, rdečica in bolečina v kratkem popolnoma pojenjata.

Pri vnetju oči oziroma trepalnic je dobro, da jih izpiramo z mlačno medeno vodo. Predvsem ponehajo bolečine, vneto mesto se hladi ter očisti, nakar se zdravljenje pospeši. Za razpokane roke je zelo uspešno staro domače zdravilo: nekaj žlic medu in žlico glicerina pomešamo v litru tople vode in s tem večkrat na dan natremo roke.

Kogar pogosto boli glava, ta naj kar vsako jutro použije žličko cvetličnega medu. Razna eterična olja in rudninske snovi, ki jih vsebuje cvet-

lični med, zelo pomirjevalno in zdravilno vplivajo na naše živčevje, ki je v stalni napetosti pri naglem tempu današnjega življenja.

Zdravniki so že od nekdaj pri diabetikih ugotavljali zdravilni vpliv medu. V začetni stopnji sladkorne bolezni priporočajo uživanje medu, razredčenega v čaju, ker vpliva podobno kot insulin. Med vsebuje namreč okoli 60 % levuloze, neke vrste sladku, ki ga bolnik prenese bolje kot trsni sladkor. Vsekakor pa se mora bolnik predhodno posvetovati s svojim zdravnikom!

V zadnjem času so ameriški zdravniki v medu ugotovili rastni hormon. Mnogi novorojenčki so se krepkeje in hitreje razvijali, če so v njihovo prehrano vključili med. Posebno vidne uspehe so dosegli pri prezgodaj rojenih otročičkih. Domnevajo, da imajo te uspehe pripisati vitaminom B₁, C in K, ki jih vsebuje cvetlični med. Tozadevni poskusi s podganami so nedvoumno dokazali ugoden vpliv ravnega faktorja v medu.

Za presnavljanje snovi potrebuje človeško telo velike količine sladku, zato se pri vseh, posebno pri otrocih, pojavlja želja po sladkarijah. Žlica medu na kruhu bo za malico čudodelno delovala. Poželenje po sladkarijah bo potešeno, otrok se bo krepkeje razvijal in ostal bo zdrav. Mlade mamice, ali se zavedate vseh kvarnih posledic, ker ste zaradi sodobne prehrane črtale med z družinskega jedilnika? O tem vprašanju bi morali resneje razmišljati pravzaprav vsi vzgojni, posebno pa otroško-varstveni zavodi!

Kot vidimo, vsebuje med toliko različnih zdravilnih lastnosti, da ga mirno označimo kot najučinkovitejše in najuspešnejše zdravilo. Zato ga lahko priporočamo pri vsakršnem obolenju. Škodovati nikdar ne more, pač pa lahko samo koristi!

Obnožina ali pelod je brez dvoma najzanimivejši proizvod s čebelne paše. Čebele ga nabirajo s prašnikov raznovrstnega cvetja. V njem dobi čebela potrebno beljakovino, vitamine in rudninske snovi.

Pelod vsebuje nekako 35 % proteinov ali nitrobeljakovin, 15—20 % aminskih kislin raznih vrst, 40 % glukosidov ali sladkornih snovi in izredno mnogo vitaminov. Doslej so v pelodu našeli kar 9 vitaminov: vse B vitamine, med njimi pantotensko kislino, C vitamine in A vitamine. Poleg tega so našli še hormone in ugotovili tudi prisotnost antibiotikov. Zato ni čudno, da so ga nekako pred desetimi leti vključili v bolniško prehrano. Zaradi svojega naravnega nastanka ima pelod zelo ugodne zdravilne lastnosti. Zato že izpodriva nekatera zdravila, ki je z njimi preplavila tržišča kemična industrija.

V zdravstvenem pogledu pelod zelo ugodno vpliva na delovanje prebavnih organov. Zelo vzbuja tek in preprečuje hujšanje ter izboljšuje splošno počutje. Z njim zdravijo najtrdovratnejšo zapeko in tudi dolgotrajno drisko. Švedski zdravniki so s pelodovim izvlečkom uspešno zdravili motnje na prostati. Francoski zdravniki pa so s pelodom dosegli zavidljive uspehe pri zdravljenju sladkorne bolezni.

Raziskave o zdravilnem učinku peloda se še nadaljujejo.

Matični mleček je najskrivnostnejša stvar v panju. Namenjen je izključno za hrano mladi matični žrki. Pripravljajo ga 6 do 14 dni stare čebelice. Hranilna vrednost matičnega mlečka je izredno visoka, saj doseže matični črviček v 5^t dnevih prehranjevanja skoro 1800 kratno prvotno težo.

Zanimivo je, da dosegaajo matice starost 5 do 5 let, njene sestre čebelice pa živijo v pašni dobi največ 45 dni. Razlika v prehranjevalnem mlečku se tu dobro pokaže.

Zdravljenje z matičnim mlečkom so začeli nekako pred 15 leti. Najvidnejše uspehe so dosegli pri starejših osebah s pojavi ostarelosti in oslabelosti. Uživanje matičnega mlečka jim je vrnilo gibčnost in kazalo je, kot da bi se pomladili. Kaže se tudi ugoden vpliv proti poapnenju žil in nekako uravnava krvni pritisk. Pri slabokrvnih osebah so ugotovili precejšnje naraščanje rdečih krvničk. Na splošno vzbuja apetit. Tudi pri sladkorni bolezni so opažali njegov blagodejni zdravilni vpliv. Pa tudi pri dojenčkih so bili uspehi z matičnim mlečkom zelo zadovoljivi. V zadnjem času pa poskušajo z njim zdraviti tudi tuberkulozo.

Znanstveniki vseh razvitih dežel so skrbno preiskali matični mleček in so v njem odkrili bogato zalogo raznih vitaminov, hormonov in mineralnih snovi. Njegov splošni vpliv je antimikroben in antibiotičen.

Zanimive dosežke so zabeležili pri poizkusih s svloprejkinimi gosenicami. Njihovo hrano, murvine liste, so z razpiršilniki ovlažili z vodo z dodatkom matičnega mlečka. Rastna doba gosenic se je skrajšala za dva dni, se pravi, da je prej dozorela za preobrazbo. Najvidnejši uspeh je pri svili. Normalno tehtla svilnat zapredek 1,775 g. Pri 1 % dodatku mlečka je tehtal v povprečju 1,845 g, pri 2 % dodatku že 1,962 g in pri 3 % dodatku celo 2,045 g. Pri tem zadnjem poskusu se je proizvodnja svile dvignila za 20,35 %.

Zdravljenje s **čebeljim strupom** so poznali že stari Egipčani. Vsi čebelarji vedo povedati, da čebelni pik odpravlja revmo. Že leta 1904 je slovenski zdravnik iz Maribora dr. Terč zapisal svoje ugotovitve, da je čebelji strup zdravilo proti revmatizmu. Kmalu po prvi svetovni vojni se je pojavil »Forapin«, zdravilo s čebeljim stupom v obliki injekcij.

Vpliv čebeljega strupa se opaža pri boljšem razvoju rdečih krvničk, uničuje razne bakterije in zelo ugodno vpliva na živčevje. V prvi vrsti pa je zdravilo pri vseh revmatskih obolenjih sklepov, pri išijas in nevralgičnih obolenjih. Čebelji strup je najmočnejše sredstvo za razširjanje ožilja, zato ga uporabljajo pri nekaterih srčnih obolenjih in proti poapnenju ožilja. Razni čebelarji listi vedo povedati, kako so popolnoma ozdraveli revmatski bolniki, ki so jih čebele pošteno opikale.

Pradomovina čebel je gozd, kjer si je v duplih dreves gradila svoj dom. S svojimi grizali je odstranjevala trhovino in na zdrav les je pripela svoje gnezdo. Vendar je bilo treba satje zaščititi pred vlago živega lesa in ga obvarovati pred plesnobo in trohno. Zato so čebele vse svoje domovanje s satjem vred prepleskale z zaščitno plastjo **zadelavine**, ki je po raziskavah nemških strokovnjakov nekak smolnat preostanek medicinske in peloda ob prebavi. Poleg tega pa nabirajo čebele za zadelavino tudi smolnato prevleko na popju raznega drevja. Mrtve miši in velike hrošče, ki jih čebele ne morejo izvleči iz panja, prevlečejo z zadelavino, da mrhovina ne okužuje zraka v panju. Iz gornjega je razvidno, da je zadelavina antiseptična.

Zadelavina vsebuje okoli 55 % balzama in smole, 10 % eteričnih olj, 30 % voska in 5 % peloda. Zaradi prvih dveh sestavin so jo v prejšnjih letih močno uporabljali v medicini. Že v burski vojni (1899—1902) so z zadelavino mazali obveze za rane, ki so se nato hitro celile. Tudi v drugi svetovni vojni

so v dveh kirurških klinikah v Sverdlovsku s presenetljivim uspehom uporabljali zadelavino pri zdravljenju ran.

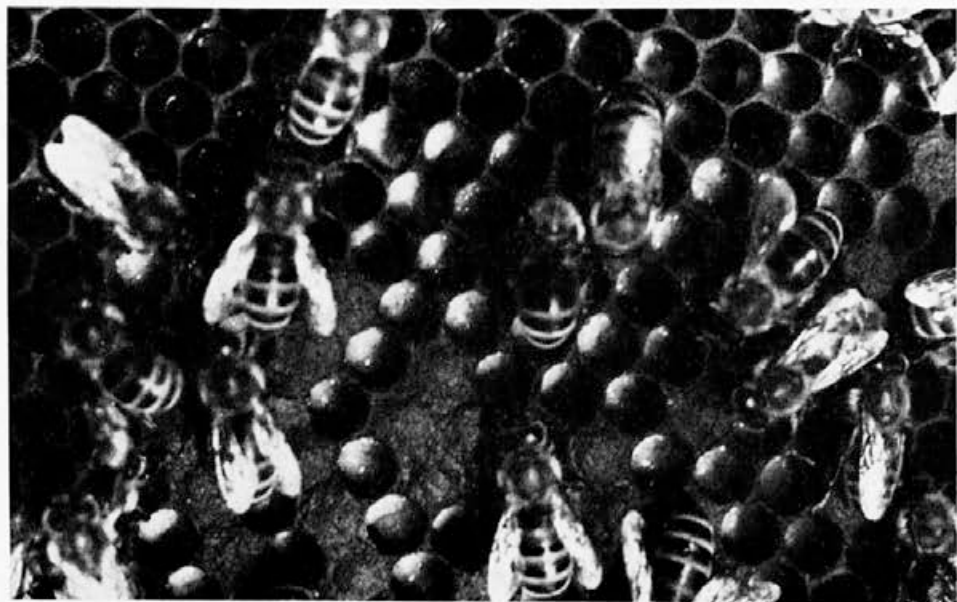
Ruski zdravnik Aleksandrov je že leta 1909 zapisal: Od leta 1893 dalje mi je znano, da se z zadelavino uspešno odpravljajo kurja očesa. Nad ne prevročim ognjem se raztopi zadelavina in z njo se namaže in s krpo obveže kurje oko, ki se po nekaj dneh s korenino izlušči in odpade.

Veterinarka Kivalkina je sistematično preiskala zadelavino. Ugotovila je, da je brez vseh bakterij ter da jih uničuje. V Sovjetski zvezi uporabljajo 10—15 %-no mažo iz zadelavine pri furunkulozi, pri vseh grintah in hrastah ter tudi pri opeklinah in zmrzlinah.

Že prej je bilo znano, da **galangin** v zadelavini preprečuje razvijanje bakterij. Francoski poskusi s kalečim rižem in sovjetski poskusi s kalečo konopljo so pokazali, da snovi v zadelavini tudi preprečujejo oziroma zadržujejo kaljenje semen. V novejšem času je Gonnet potrdil ta pojav v poskusih s kalečim solatnim semenom.

Vosek je bil do uvedbe petrolejke važnejši čebelarški proizvod kot med, saj je služil za izdelavo sveč. Dandanes porablja predelovalna industrija velike količine voska. Zelo mnogo ga porabijo čebelarji za izdelovanje satnic. Po Kneipu ni boljšega zdravila proti driski kakor vsaki dve uri za grah velika kroglica rumenega voska. Za stare gnojne rane priporočajo domače zdravilo: enake dele voska, zadelavine in surovega masla raztopimo na robu štedilnika in maža je gotova.

Več o vsem tem lahko beremo v knjižici »Med — naša vsakdanja hrana in zdravilo«, ki jo je izdalo podjetje Medeks ob sodelovanju z Zvezo.

Sat s pokrito in odkrito zalego.

DELOVNI PROGRAM

Zveza čebelarских друštev za Slovenijo (v nadaljnjem besedilu: ZČDS) in njenih organizacij za 200. obletnico dunajskega obdobja v življenju in delovanju našega rojaka, prvega čebelarškega učitelja na Dunaju Antona Janša ob koncu leta 1766 do 15. septembra 1773, sprejet na rednem letnem občnem zboru ZČDS dne 8. maja 1966, izpremenjen in dopolnjen na seji upravnega odbora dne 19. novembra 1967.

I. Publikacije — Literatura

1. Z letom 1967. začne priobčevati Slovenski čebelar prispevke o čebelarstvu pred 200 leti s posebnim ozirom na A. Janša in njegove sodobnike, primerjaje tudi njihove nauke (L. Debevec in dr.).

a) Zgodovino slovenskega čebelarstva pod naslovom »S čebelami skozi stoletja« (L. Debevec).

b) A. Janševo razpravo o rojenju po rokopisu Petra Pavla Glavarja iz leta 1776 »Pogovor o čebeljih rojih« (L. Debevec).

c) A. Janšev »Popolni nauk o čebelarstvu« — med besedilom dopolnjen v drobnem tisku z novejšimi izsledki na področju čebelarstva (prof. E. Senegačnik).

d) Knjigo »O panjskih končnicah« po prispevkih pokojnega A. Bukovca (dr. E. Cevc).

II. Čebelarški objekti

1. Zgraditev prve slovenske čebelarške šole s čebelnjakom — preizkuševališčem na Brdu nad Lukovico. Otvoritev leta 1973 ob 200. obletnici smrti našega rojaka A. Janša, prvega učitelja čebelarstva na prvi čebelarški šoli na Dunaju.

2. Zgraditev plemenilne postaje Antona Janša pod Zelenico kot objekt čebelarške šole.

3. Sodelovanje in pomoč pri urejanju priznanih društvenih plemenilnih postaj Pustov mlin pri Litiji za dolenski različek kranjske sivke, Kopišča v Kamniški Bistrici in priznanih zasebnih plemenilnih postaj oziroma plemenišč Jana Strgarja na Bitenjski planini na Jelovici in A. Bukovška na Golem brdu.

4. Sodelovanje pri urejanju potrebnih čebelnjakov — preizkuševališč.

III. Čebelarški muzej

1. Ureditev sobe A. Janša v Čebelarškem muzeju v Radovljici (maketa rojstne hiše s čebelnjakom, literatura A. Janša v nemščini in v prevodih, panjske končnice iz 18. stoletja, kopije različnih dekretov v zvezi z A. Janšem kot čebelarškim učiteljem in prikaz A. Janša ter njegovih bratov Valentina in Lovra kot risarjev in slikarjev.

2. Obogatitev muzeja s čebelarskimi muzejskimi predmeti, arhivom in literaturo (soba pokojnega Jana Strgarja, ki naj bi prikazala slovenske čebelarje kot posebne ljubitelje čebel).

IV. Strokovni kadri

Do otvoritve čebelarske šole leta 1975 usposobiti za čebelarsko šolo nujno potreben strokovni kader (šolski ravnatelj in predavatelji).

V. Proslave

1. Leta 1973 večje spominske proslave na Dunaju v kraju smrti in na Breznici v rojstnem kraju Antona Janša. Pri teh proslavah bodo predvidoma sodelovale poleg Avstrijske zveze čebelarjev tudi drugi člani Apimondije v Srednji Evropi ter Dokumentacijska centrala Apimondije v Dolu pri Libčicah na Čehoslovaškem. V Sloveniji bomo združili te proslave s slovesno otvoritvijo prve slovenske čebelarske šole.

2. Pobratenje avstrijske čebelarske organizacije, ki deluje v kraju, kjer je umrl Anton Janša, s slovensko čebelarsko organizacijo, ki deluje v kraju, kjer se je rodil.

VI. Odlikovanja

Na proslavah leta 1973 podelitev odlikovanj in diplom čebelarjem in nečebelarjem doma v Jugoslaviji in v zamejstvu, ki so si pridobili neposredno oziroma tudi posredno zasluge za napredek slovenskega čebelarstva in še posebej za uresničenje tega delovnega programa.

VII. Propaganda

Leta 1973 ob 200-letnici smrti Antona Janša naj izda Skupnost jugoslovanskih pošt spominske poštne znamke. Pri izdelavi osnutkov sodeluje ZCDS. Izdajo znamk posreduje Zveza čebelarskih organizacij Jugoslavije v Beogradu.

VIII. Organizacija

Z dobrim organizacijskim delom utrditi organizacijsko zavest članstva in dvigniti število včlanjenih čebelarjev do leta 1973 na 6000.

Upravni odbor ZCDS naroča čebelarskim društvom, da uskladijo in dopolnijo svoje delovne programe z zgornjim delovnim programom ZCDS in njenih organizacij.

Štev. 465-67

V Ljubljani, dne 19. novembra 1967

Predsednik ZCDS

Valentin Benedičič

ARBEITSPROGRAMM

des Slowenischen Imkerverbandes (im weiteren Texte: SIV) und seiner Organisationen für die Gedenkfeste anlässlich des 200 jährigen Zeitabschnittes im Leben und Wirken unseres berühmten Landmannes und ersten öffentlichen Imkerlehrers an der ersten Imkerschule in Wien Anton Janša und zwar ab Ende des Jahres 1766 bis zu seinem Tode am 13. September 1773. Das diesbezügliche Programm wurde bei der Jahreshauptversammlung des Verbandes am 8. Mai 1966 angenommen und am 19. November 1967 anlässlich der Ausschusssitzung desselben Verbandes noch einer — Erweiterung unterzogen, die, wie folgt, lautet:

Publikationen, Literatur:

1. Mit dem Jahre 1967 beginnt das Organ des SIV »Slovenski čebelar« mit der Veröffentlichung einer Artikelreihe über die Geschichte der Bienenzucht in der Zeit vor 200 Jahren und zwar mit besonderer Rücksicht auf die Lehrtätigkeit unseres Landmannes Anton Janša in Wien und anderer berühmter Imker — Zeitgenossen Janšas, sowie ihrer Lehren (L. Debevec u. a. m.).

2. Bis 1973 sollen im Verlage des SIV in Buchform erscheinen:

a) Versuch einer Geschichte der slowenischen Bienenzucht unter dem Titel: »S čebelami in čebelarji skozi stoletja« (Mit Bienen und Bienenzüchtern durch die Jahrhunderte) (L. Debevec).

b) Eine slowenische Übersetzung der »Abhandlung von Schwärmen der Bienen« Anton Janšas nach der unlängst entdeckten Handschrift durch Peter Paul Glavar aus dem Jahre 1776: »Pogovor od čebelnih rojou« (Gespräche über das Schwärmen der Bienen«) (L. Debevec).

c) Die »Vollständige Lehre von der Bienenzucht« in erneuter slowenischer Übersetzung versehen mit erläuternden Bemerkungen über neue Fortschritte in der Bienenzucht (Prof. E. Senegačnik).

d) Die Abhandlung über den »Bildschmuck der Bienenstockvorderbretter« nach Beiträgen des seeligen August Bukovec (Dr. E. Cevc).

II. Bienenwirtschaftliche Objekte

1. Ausbau der 1. slowenischen Imkerschule vereinigt mit einem Muster- und Versuchsbienestand in Brdo nad Lukovico. Eröffnung der Schule im Jahre 1773, anlässlich der 200 jährigen Wiederkehr des Todestages unseres Imkermeisters und Lehrers an der ersten Imkerschule zu Wien.

2. Ausbau der Belegstelle »Anton Janša« unter dem Zelenicaberg als Objekt in der Verwaltung der neuen Imkerschule.

3. Die Mitarbeit und Beistand bei der Einrichtung anerkannter Versuchsbieneständen und Belegstellen »Pustov mlin« bei Litija für die unterkraner Varietät der kraner Bienenrasse. Ferner »Kopišča« in Kamniška Bistrica und anderer anerkannter Belegstellen im Privateigentum, z. B. »Jan

Strgar« auf der Bohinjska planina, auf der Jelovica, »A. Bukovšek« auf dem Golo brdo.

4. Mitarbeit und Aushilfe bei der Einrichtung der nötigen Bienenstände — Prüfstellen.

III. Bienenmuseum

1. Einrichtung einer Gedenkkammer »A. Janša« im Museumsgebäude in Radovljica mit einer Makette seines Geburtshauses sowie des Bienenstandes der Familie Janša, ferner noch einer Sammlung (Bibliothek) der Schriften von Janša in deutscher Sprache sowie Übersetzungen, bemalte Bienenstockvorbretter aus dem 18. Jahrhundert, Kopien der verschiedenen Dekrete, die mit Anton Janša, seinen Brüdern und ihrer Tätigkeit als Zeichner und Maler irgendwie in Verbindung gewesen sind.

2. Vervollständigung des Bienenmuseums mit Musealgegenständen; Einrichtung einer Archivsammlung und diesbezüglichen Bibliothek. Gedenkkammer an den seeligen Jan Strgar (Exporthandel der Krainer Bienen) zugleich Vorstellung der slowenischen Imker als besonders grosse Liebhaber der Bienen.

IV. Fachleute

Bis zur Eröffnung der Imkerschule im Jahre 1973 Sorge tragen für die Schulung und Ausbildung der nötigen Fachleute für die künftige Imkerschule. (Leiter und Imkerlehrer.)

V. Gedenkfeste

1. Am 1. Jänner 1973 grössere Gedenkfeste in Wien am Orte, wo sich die Grabstätte Janšas befindet und in Breznica an seinem Geburtshause. Bei diesen Festen und Feierlichkeiten werden vorläufig nebst dem Österreichischen Imkerbund auch andere Mitglieder der Apimondia aus Mitteleuropa mitwirken sowie die Dokumentationszentrale der Apimondia — Dol bei Libčice/Vlt, in der ČSSR. In Slowenien sollen diese Feste mit der Eröffnung der Imkerschule verbunden sein.

2. Die Verbrüderung der österreichischen Imkerorganisation, tätig am Orte, wo Janša verschied, mit dem Slowenischen Imkerverein des Ortes, wo Janša geboren wurde.

VI. Auszeichnungen

Im Jahre 1973, anlässlich der 200 jährigen Wiederkehr des Todestages A. Janšas sollen an den Gedenkfesten Auszeichnungen und Diplome den Imkern und Nichtimkern zuhause in Jugoslawien und im Auslande verliehen werden, die sich direkt oder indirekt für den Fortschritt der slowenischen Bienenzucht verdient gemacht haben, besonders noch für die Verwirklichung dieses Arbeitsprogrammes.

VII. Propaganda

Im Jahre 1975 zur 200 jährigen Wiederkehr des Todestages A. Janšas sollen die jugoslawischen PTT besondere Gedenkbriefmarken herausgeben. Bei der Ausführung von Skizzen wird der SIV teilnehmen. Der Jugoslawische Imkerbund in Beograd wird die Herausgebung bei PTT vermitteln.

VIII. Organisation

Mit einer ordentlichen Organisationstätigkeit soll der Organisationssinn der Mitglieder gefestigt und ihre Zahl auf 6000 gehoben werden.

Der Verwaltungsausschuss des SIV stellt allen Bienenzüchtervereinen den Antrag und empfiehlt ihnen, ihre Arbeitsprogramme sowie jene ihrer Ortsvereine mit dem obigen gleichstimmig gestalten und vervollkommen zu wollen.

Ljubljana, am 19. November 1967.

Vorsitzender des SIV:

Valentin Benedičič

Clani ČD Ajdovščina so napravili izlet prek Vršiča v Radovljico. Tu so si ogledali čebelarški muzej, potem pa so obiskali še Breznico.

ZDRAVSTVENA KONTROLA UVOŽENIH MATIC V ANGLIJI

DR. VET. LEON KOČJAN

Novembrska številka čebelarškega časopisa, ki ga izdaja Deželna zveza bavarskih čebelarjev, ponatiskuje iz septemberske številke časopisa *La Belgique*, ta pa je posnel iz italijanskega časopisa *L'Apicoltore d'Italia*, tole:

»V Anglijo je bilo uvoženih 5000 matic: od teh 3000 iz Italije, 6000 iz Združenih držav Amerike, 650 iz Izraela, 250 iz Avstrije in 24 iz Francije.

Ceprav so izvozniki priložili zdravstvena spričevala, je ministristvo v Angliji odredilo, da morajo čebele spremljevalke naknadno preiskati v čebelarškem inštitutu Rothamstedt. Uvozniki so poslali v pregled le čebele spremljevalke 14 matic. Z nosemo so bile napadene vse čebele spremljevalke iz Avstrije, iz Francije, okoli polovica čebel iz Izraela in iz Jugoslavije. Brez noseme so bile čebele iz Romunije.

Da so bile romunske čebele spremljevalke brez noseme, pripisujejo dejstvu že vpeljane preiskave trebeža matic. Matice držimo nalahno toliko časa na stekleni plošči, dokler se ne otrebijo. Trebež nato preiščemo na nosemo. Čebel-spremljevalk matic iz Italije v inštitutu niso pregledali.

Urednik bavarskega časopisa, podpisan z E. H., nadaljuje takole: »Tudi mi naj bi tako večkrat napravili. (Misli na matični trebež in njegovo preiskavo na nosemo.) Menim, da bi si prihranil marsikatero razočaranje nad kupljenimi čebeljimi maticami zaradi noseme. Kadar vidim male prašilčke, ki so se tu in tam med čebelarji udomačili, me spreleti mraz. V prašilčku res čebele prihranimo, toda vprašamo se lahko, kako more tako majhna gruča čebel zdržati dnevno vročino in nočni mraz v tako majhnem zaboju, ki ima samo eno steno. Te čebele se morajo preveč truditi in so s tem bolj dovzetne za bolezni. Pri tem ne mislim samo na nosemo, temveč tudi na amebo in na razne novo odkrite bolezni — infekcije z bakterijami, rikacijami in z virusi. Dodatek fumidila v sladkorno testo za uničenje povzročiteljev ostalih bolezni, razen noseme, je brez učinka.«

Pripomba urednika zdravstvenega kotička: Iz Jugoslavije in Romunije so bili poslali 476 matic. Odziv večine uvoznikov čebeljih matic, da naknadno pošljejo spremljevalke čebeljih matic v preiskavo, in nezanesljivost potrdil o zdravstvenem stanju matic s spremljevalkami glede noseme kaže, da še dolgo ne bomo mogli doseči ukrepov za preprečevanje širjenja noseme v evropske države s hladnejšim podnebjem. Praktični Amerikanci so širjenje noseme v zimskem času in zgodnji pomladi rešili z uničenjem čebeljih družin v severnih hladnejših državah in z nadomeščanjem novih čebeljih družin s paketnimi čebelami iz južnih toplih krajev, kjer se nosema bolj redko pojavlja. Pri nas je bila nose mavost že večkrat ugotovljena tudi v toplejših krajih Dalmacije in drugod. Dodatek nose maka, fumagilina ali fumidila pri jesenskem, zlasti pa spomladanskem krmljenju čebeljih družin istočasno z razkuževanjem in obnavljanjem satja in ne nazadnje higienski ukrepi pri čebelarenju zanesljivo zmanjšujejo škodo, ki jo povzroča pri čebelah črevesni zajedalec — nosema.

NAŠ PREVOZ V LIKO IN TEŽAVE ZARADI PAŠARINE

Naslov v zadnji številki Čebelarja v tej rubriki me je opogumil, da vam tudi jaz sporočim naše dogodivščine v Liki.

Tudi letos smo si moji kolegi in jaz, ki vozimo čebele na pašo v okolico Gospića, priskrbeli veterinarsko dovoljenje o zdravstvenem stanju čebel. Na občino Gospić smo poslali dve prošnji. Prvo na ime Kure Janez, Svibnik, za 96 AŽ-panjev, drugo pa na ime Rems Lovro, Črnomelj, za 90 AŽ-panjev. Želeli smo peljati v Bilaj-Ribnik in v Ribnik. Semkaj vozimo že leta, vedno samo z dovoljenjem.

Letos pa dovoljenja ni in ni hotelo biti iz Gospića. Čebele smo potem odpeljali kar brez njega. Iz Gospića pa smo čez čas dobili položnico, da moramo plačati po 2 N dinarja za vsak panj. Ta denar je namenjen za pospeševanje kmetijstva. Šele ko bodo prejeli odrezek, da smo plačali, nam bodo poslali dovoljenje. Če pa ne bomo plačali, nas bodo kaznovali in čebele na naš račun odpeljali.

Praden smo plačali, smo se posvetovali z Zvezo. Tovariš Cvetko nam je svetoval, naj kar plačamo, da nimamo druge izbire. Ko smo plačali, smo dovoljenje dobili.

Letos je bila paša v Liki zelo slaba. Stroški še zdaleč niso bili pokriti. Z gospodarjem, na katerega zemljišču imamo postavljene čebele, se lepo razumemo. Veliko nas stane, se pa lahko nanj povsem zanesemo.

Sedaj, ko vozimo z avtomobili, prevažanje čebel ni več tako naporno. Obenem je tudi hitrejša in čebele ne trpijo toliko. Vsa ta leta smo doživeli mnogo hudega in dobrega. Mnogi ljudje ne odobravajo našega prevažanja v Liko. Posamezniki so nas že večkrat nahrulili, češ da izkoriščamo poljedelstvo. Tako nas je nekoč veterinar vprašal, kaj vendar iščemo v Liki. Na drugi strani pa niti mlade zalege ni poznal in je rekerl za deviško satje ob zalegi, da je to »divje saće«.

Letos je umrl Milan Palian. Lika je izgubila naprednega in odličnega čebelarja, mi pa dobrega prijatelja.

Težave so torej na vseh koncih. Če bo šlo tako naprej, bomo res morali premisliti, če bomo še vozili tako daleč. Tveganje je veliko in stroški so malokdaj povrnjeni.

Veseli smo, da se je z vprašanjem pristojbine na panj začela ukvarjati Zveza. Upamo, da bo do prihodnjega leta uspelo urediti to stvar, da bomo potem vozili v Liko zopet brez skrbi.

Janez Kure

Nov in idealen način dodaje matic. Doslej se je marsikak čebelar spraševal, kako bi izmenjavali matice, da bi bilo to delo zares uspešno. Dodajanje matic je bilo vedno zelo tvegana stvar. Če je dodana matica le začela zalegati in če smo jo nato našli v panju včasih s poškodovano ali odtrgano nogo, smo iz tega lahko skleпали, kaj vse je morala uboga živalca prestati, preden so jo čebele sprejele. Prava igrača je dodajati matico tako, kot že priporočajo čebelarji v našem listu.

Slabo matico odstranimo, drugo, ki jo nameravamo dodati, pa spustimo v razredčen med, da se v njem okoplje. Nato jo spustimo na brado določenega panja. Čebele jo že spremljajo, ko počasi kobaca v panj ter jo kar med potjo čistijo in zadovoljno ližejo z nje med. Čebele dodano matico silno rade sprejemajo. Tako sem zamenjal že precej matic in vedno uspešno. Tudi trotovcu sem jo dodal tako. Temu sem omel vse čebele s satov pred čebelnjak. Ko so se spet zbrale v panju, sem jih dobro pokadil, da so močno šumele. Nato sem dodal v med pomočeno matico na panjevo brado. Ko sem ta panj čez nekaj dni pregledal, je matica zalegla že tri sate. Res, nekaj neverjetnega je ta tako preprost in učinkovit način dodajanja. Kakšna škoda, da nismo tega prej vedeli. Koliko dragocenih matic bi bili lahko prihranili, ki smo jih prej pri dodajanju zgubili. Tisti, ki je prvi opisal tako dodajanje, zasluži vse priznanje.

F. V.

Nova opažanja o trotjih zbirališčih. Ze poleti 1963 sta brata Ruttnerja ugotovila, da je na različnih mestih preiskovane pokrajine bilo prisotnih vedno več trotov, med tem ko se na drugih mestih pri nobenem poskusu niso pojavili.

Da bi natančneje preiskala ta pojav, sta od 27. julija do 27. novembra leta 1964 v bližini kraja Lunz am See delala poskuse. Za to sta uporabljala mlade matice, pritrjene na plastične balone, napolnjene z vodikom. Tako sta jih spravila v višino kakih 15 m, kajti pri prejšnjih

poskusih je bilo dognano, da se troti zadržujejo večinoma na višini 10 do 50 m. Vonjave matičjih žlez privabljajo trote in tako bi se dalo točno dognati njih število in razporeditev. Ta način preizkušanja ima pa to slabo stran, da se poskusi dado delati le na površinah brez drevja, ne pa v kakem gozdu.

Na enem izmed trotjih zbirališč, ki sta jih našla brata, sta odkrila nekaj nenavadnega. Kakor hitro sta matico spravila v središče zbirališča, so se na njo vrgli troti. Kadar je bilo vreme ugodno za letanje, se je trotov polastila taka nervoza, da so se zaletavali v vse predmete, ki so se gibali v njihovem okolju. Če so pa matico spravili v obrobni pas zbirališča, so jo troti zapustili. Po določeni oddaljenosti od središča matice ni zasledoval noben trot več. Ta rezultat sta dosegla pri vsakem ponovnem poskusu.

Ta izid dokazuje, da izloček matičjih mandibularnih žlez lahko deluje kot spolna vaba le v primernem okolju — tu so prosti let, oddaljenost od tal in določena smer letenja. Če manjka eden izmed teh faktorjev, izgubi svoje dražljivo delovanje.

S tem da so dokazana trotja zbirališča, je rešena tudi druga uganka. Kakor je dognano, izleti matica večkrat na praho. Nekaj teh poletov je lahko brezuspešnih, tega je krivo to, da matica ni našla nobenega trotjega zbirališča. Ko je končno sprašena, najdemo večinoma spermije več trotov. Kako matica najde zbirališče, do sedaj še ni jasno. Prav tako še ni rešena uganka, zakaj trotje lahko vsako leto najdejo ista zbirališča, čeprav trotovske generacije nimajo med seboj nobenih stikov. Potrebna bo še mnogo dela in truda, da se ta pojav razjasni.

Die Biene, 1967 S. R.

Novo krajevno ime. V lanskem letniku Slovenskega čebelarja smo brali, da je avstrijska koroška vas Ochsendorf dobila že peto avstrijsko čebelarško šolo, katere otvoritve so se udeležili tudi zastopniki naše Zveze. Vaščani tega kraja so morali preslišati marsikatero pikro na račun svojega imena. Zato so se po otvo-

ritvi te šole obrnili na notranje ministrstvo s prošnjo, da jim dovoli spremembo krajevnega imena Ochsendorf v Bienendorf. Ministrstvo je prošnji blagohotno ugodilo.

Večina rastlin vsebuje sledove takih ogljikovih vodikov, ki v večjih koncentracijah pri človeku povzročajo raka. Takšne snovi so rastlinam neogibno potrebne, ker pospešujejo rast. S svojo hrano zauživa človek že tisočletja te snovi vsak dan v sledovih, pa mu doslej zaradi tega ni nastala nikaka opazna zdravstvena škoda.

O sporazumevanju pri matičnem svatbenem poletu. Troti in deviške matice žive skupaj v istem panju, ne da bi se zanimali drug za drugega. Ob toplim sončnem vremenu pa se jih polasti plodilni gon, ki pride v treh fazah do izraza: 1. polet iz panja, da najdeta posebna zbirališča, 2. da poiščeta spolna partnerja znotraj teh zbirališč in 3. da se spolno združita. Vse tri faze zahtevajo posebne načine sporazumevanja in visoko organizirane orientacijske storitve. Omogočajo, da se snidejo samci in samice iz najrazličnejših populacij. To je važno, kajti čim bolj oddaljeno od materinje družine se izvrši to srečanje, tem izdatnejša bo nova kombinacija dedne zasnove. Vemo, da se troti in matice odpravijo na svatbeni polet tudi več kilometrov daleč od domačega panja. Kako pa tam najdejo svoje partnerje? H. in Fr. Ruttner sta odkrila ozko omejena trotovska zbirališča (pojališča), ki so zemljepisno točno določena in jih več let zaporedoma poiščejo. Ze tri leta zdržema so jih sedaj ugotovili vedno na istem mestu. To je pomembno, kajti troti spadajo vsakokrat k drugi generaciji in niso prinesli s seboj nobene skušnje ali izročila. S čim so ta zbirališča, ki se razprostirajo le preko 50 do 200 metrov v premeru, zaznamovana, da vsako leto vedno zopet privabljajo trote? So optično ali meteorološko določena? To vprašanje ostaja trenutno še odprto. Mlade matice iščejo ta zbirališča tudi samostojno in aktivno. Kakor hitro ena izmed njih prileti v trote zbirališče, jo ti spoznajo, zasledujejo in se z njo sparirajo. Pri tem privablja trote, kakor se da dokazati, z izločki svojih čeljustnih žlez. Ena izmed komponent tega izločka, 9-oxo-decen-kislina, je tudi privlačna,

vendar ne tako močno kakor čisti izloček čeljustnih žlez. Pomembno je nadalje, da troti zasledujejo matice le znotraj trotovskega zbirališča. Pred seboj imamo navaden paradoks: Le tam, kjer se tekmeči prerivajo za nevesto, vzplamti razburjenje samcev, ki vodi k pojanju in spolni združitvi.

Po »Bienenzucht« 1966 S. R.

Dva koristna nasveta. Posode za med postanejo sčasoma grde in neokusne, posebno na stikalističih s pokrovom. Prvotna polirana gladina se okruši in na teh mestih med rad počrni. Te nevspečnosti z lahkoto odpravimo, če posodo prevlečemo s tanko plastjo zadelavinskega laka, ki smo ga sami naredili.

Mnogokrat se jezimo na čebele, ki zadelajo okenca z zadelavino tako, da jih s silo komaj odpremo. Tak panj močno zakaca tudi mrežo samo. Prijatelj, ne jezi se na čebele! One so te le opomnile, da vratca tega panja ne zapirajo dobro in da močno čutijo prepih. Pred njim pa se hočejo zavarovati na ta način, da zadelajo vse reže z zadelavino. Pomagamo jim le tako, da vratca popravimo, da bodo res tesno zapirala.

Pa tudi sicer najdemo v panju mnogo zadelavine, ki jo ob čiščenju satnikov navadno zavržemo. Ob snaženju matične rešetke in deščic, ki jo pokrivajo, se nabere tudi precej zadelavine. Vso to zadelavino lahko koristno uporabimo takole:

V čebelnjaku naj bo stalno steklenica s širokim vratom in vanjo sipajmo vso zadelavino, ki se med letom nabira. Kadar je steklenica do polovice polna zadelavine, dolijemo do dve tretjini visoko navadnega gorilnega ali denaturiranega špirita. Tesno zamašeno steklenico večkrat dobro pretresemo, da tekočino temeljito preplunkamo. Kadar je vsa zadelavina raztopljena v špiritu, pustimo nekaj časa, da se gošča usede, nakar raztopino previdno odlijemo v drugo steklenico. Goščo odstranimo in steklenica je zopet nared za novo zbiranje zadelavine.

S tako pridobljenim zadelavinskim lakom ovlazimo malo krpico in premazemo z njo ne le posode za med, ampak tudi vse pitalnike, točila in sploh vse čebelarstvo orodje. Nad uspehom boste presenečeni! Zunanje dele točila in tudi posode za med pa od časa do časa prebarvamo s srebrno bronzo.

J. M.

Nekdo mora odgovarjati! Zadeva z Agromelom je le delno prodrla v našo javnost. Do sedaj nismo ničesar slišali, da bi bil kdo poklican na odgovornost. In vendar gre za milijonske izgube, ki jih bo treba kriti. Zato bi bilo prav, da javnost kaj več zve o tem.

V naše čebelarске kroge pa prodirajo še druge nevšečnosti, za katere bi moral nekdo odgovarjati. Tako beremo v zapiskih iz Kanade v dnevniku Delo z dne 1. 10. t. l. pod zaglavjem »Odpri vrata za naš jugoslovanski med«, mimo drugih nesolidnosti naše zunanje trgovine, tudi tole neprijetnost:

»Tretji (kanadski uvoznik, opomba M. M.) se je pritoževal čez banko. Pravi sicer, da je stvar stara dve leti, značilna pa je vendarle. Pri Medexu je naročil med — za 600 dolarjev — in denar takoj nakazal. Toda nakaznica se je izgubila. Ne telegram ne priporočena pisma ne telefon niso pomagali. Ni denarja! Po enem letu sem dobil vendarle denar nazaj od Narodne banke v Zagrebu. Ali ne bi bilo bolje, ko bi poslali med? Tako sem ga kupil na Poljskem in ga takoj tudi dobil.«

Čebele imam rad in tudi plodu njihovega neumornega prizadevanja se ne branim; medu nimam za prodajo, me je pa kljub temu takale vest razburila. Ne gre tu za 600 dolarjev, ker konec koncev ni to večja vsota, gre pa za osnovna načela poštenega poslovanja in pa — jutri, po jutrišnjem bi lahko nekdo naročil večje količine medu. Zato je prav, da se tak način poslovanja in prodajanja medu javno ožigosa in podobne primere naša organizacija signalizira, pa čeprav odgovorni še naprej ostanejo neodgovorni.

Mencej Martin

Enosatni prašilčki. Junija sem obiskal blagajnika čebelarске družine Laško tov. Oberžana. Pokazal mi je dva enosatarja AZ-mere in pripomnil, da je v njih hotel vzrediti matice, pa se mu ni obneslo. Poprosil sem ga, naj da meni enega, da tudi jaz poizkusim srečo. Rad mi je ustregel. Ko sem panjč prinesel domov, sem takoj določil prostor, kamor ga bom dal. Vedel sem tudi za družino, ki ima na več satih matičnike. Zato mi je prišla potem kar prav ta družina z zaleženimi matičniki. Tako sem vzel sat

z matičniki, zalego in čebelami ter vse dal v navedeni panjček. Zgoraj sem položil kos starega satja, v katerega sem nalil vodo, v drugi del pa sem dal sladkorno testo. Zrelo sem zaprl z mrežo, vse skupaj zasenčil in tri dni pustil. Čez tri dni sem odprl zrelo, dal še enkrat sladkorno testo pa čakal, da se matica izleže in sprši. Kmalu sem opazil matico, da se spreha pa satju. Zdaj sem menil, da je moja naloga izvršena in bo čez nekaj časa treba pogledati, če že zalega. Pa ni bilo tako. Čez nekaj dni sem bil zdoma. Ko pridem domov, pravi žena: »Roj imaš!« Pogledam, pa ugotovim, da more biti ta rojček le iz prašilčka. Kmalu nato pa opazim, da je enosatar prazen. Niti ene čebele ni v njem, pa tudi sledu o kaki hrani ni. Bil je torej lačni roj. Za številne prebivalce na satu sem dal premalo hrane, pa so se izselili vsi, matica, čebele in troti. Roj je bil čisto nizko, tako da sem na tla postavil zaboj, na njena pa ogrebalnik in že je bil spravljen. Ker so živalce šle na pot zato, ker jim je zmanjkalo hrane, je bilo seveda treba postopati drugače kot z navadnim rojem. V štirisatar sem dal sat z medom, sat z nekaj vode in prazen sat. Čez nekaj dni sem dodal še sat z godno zalego. Matica se je v redu sprasila in ker je bilo to v začetku julija, je postal štirisatar kar močan.

L. L.

Stiskalnice za satnice in število celic. Veliko se je že pisalo o velikosti celic. Letos pa sem v svoji izkušnji nehoti prišel do zanimivega zaključka. Že pozimi sem dobil stiskalnico za satnice iz Nemčije. Nisem pa takoj ugotovil, da ima 17 celic na decimeter dolžine. V panju sem takoj opazil, da matice teh celic in zalegajo rade. Ker smo dodali čebelam tudi satnice z 19,5 celic na 1 decimeter, sem videl, da jih rade zalegajo. Izmeril sem satje v treh kranjčih in vsi trije so imeli devetnajst in pol celic na en decimeter. Stiskalnico sem vrnil tovarni Bernhard Rietsche, Biberach — Baden. Čeprav sem jo že uporabljal, so mi jo po več mesecih zamenjali, za kar se lepo zahvaljujem. Vsem čebelarjem priporočam to solidno podjetje. Pri stiskalnicah naj naročniki označijo pravilno mero celic na en decimeter. Tega jaz nisem storil in zato sem jo moral zamenjati.

Lojze Janžekovič

UMRL JE PROFESOR SLAVKO RAIC

Ob sklepu lista smo sprejeli žalostno vest, da je umrl eden najbolj zaslužnih slovenskih čebelarjev prof. Slavko Raič. Bil je dolgoletni odbornik Zveze, urednik Sodobnega čebelarstva in eden najbolj delavnih sotrudnikov našega lista.

Nekrolog homo objavili v prihodnji številki.

VSEM ČEBELARSKIM DRUŠTVOM!

Prilobčujemo naslednji dopis Republiškega sekretariata za notranje zadeve:

»Socialistična republika Slovenija
Republiški sekretariat za notranje zadeve
Ljubljana

Številka: 11/11-024/116-67

Datum: 10/11-1967

ZVEZA ČEBELARSKIH DRUŠTEV

ZA SLOVENIJA, Cankarjeva 5

LJUBLJANA

ZADEVA:

USKLADITEV DRUŠTEVNIH PRAVIL

Obveščamo vas, da je bil v »Uradnem listu SFRJ« št. 16/65 objavljen temeljni zakon o društvih, ki ureja, kako se uresničuje z ustavo zajamčena svoboda združevanja občanov in kako se društva občanov lahko združujejo za uresničevanje svojih skupnih ciljev. V 22. členu navedenega zakona je določeno, da društva, ustanovljena po dosedanjih predpisih, nadaljujejo delo po določbah novega zakona, vendar morajo svoja pravila uskladiti z novim zakonom na prvem svojem občnem zboru. Zakon tudi predpisuje, da morajo pravila društva določiti, kako se javnost obvešča o delu društva in da morajo obsepati: namen društva in sredstva, s katerimi se ta namen dosega; pravice in dolžnosti članov društva; pravice in dolžnosti organov društva; način stopanja v članstvo, prenehanja članstva in izstopanje iz društva; zastopanje društva; vire materialnih sredstev društva; ime in sedež društva in območje, na katerem deluje; način pre-

nehanja društva in razpolaganje s premoženjem za primer prenehanja društva.

Iz navedenega izhaja, da smejo biti člani društva samo fizične osebe oziroma društva pri ustanavljanju zvez društev. Pravne osebe, ki niso društva, ne morejo biti redni člani, lahko pa so *podporni člani društva*.

Društvo, ki bo svoja pravila uskladilo z navedenim zakonom, se vpiše v nov register po določbah pravilnika o registru društev (Ur. list SFRJ, št. 21/67). Sporočilo o uskladitvi pravil (statuta) z določbami temeljnega zakona o društvih mora društvo priložiti zapisnik z občnega zbora, na katerem je pravila (statut) uskladilo, ter 2 izvoda novih pravil. Pravila morata podpisati predsednik in tajnik društva. Sporočilo mora biti taksirano s kolkom za 2,50 N din.

Društvo ali zveza društev, ki na svojem prvem prihodnjem občnem zboru (skupščini) ne bo uskladilo pravil (statuta) v smislu 22. člena temeljnega zakona o društvih, ne bo vpisano v novi register društev, kar pomeni, da izgubi status pravne osebe in da ne more nadaljevati z delom.

Prosimo, da nas obvestite tudi v primeru, če se je vaše društvo (organizacija) razšlo, da ga bomo lahko izbrisali iz tukajšnjega starega registra društev.

Vodja sektorja

Vinko Zeleznik

NEKAJ IZ ČEBELARSKEGA DRUŠTVA AJDOVŠČINA

Čebelarstvo Ajdovščina je bilo ustanovljeno meseca julija 1945. V društvu so vključene štiri družine: Ajdovščina, Dobravlje, Podnanos in Vipava. Čeprav je bilo v društvu nekaj težav,

Najprej naj omenim pet opazovalnih postaj, ki jih oskrbuje čebelarstvo društvo Ajdovščina: Hrušica, Nanos, Črni vrh postaja zdaj vedno bolj delavno nad Idrijo, Raubarkomanda-Postojna ter Kalec-Hrušica. Na zadnjo so letos preprečili postavitev panja, češ da nima razen njih nihče pravice postavljati opazovalne postaje na njihovem območju. Bližnji čebelar v Kalecu pa je celo grozil lastnici zemljišča, pri kateri je bila pre-

tekla leta opazovalna postaja. Podoben sklep je sprejelo na seji tudi čebelarstvo društvo Logatec, da ne sme nihče postavljati opazovalnih postaj v njihov okoliš. Ajdovsko društvo pa je mnenja, da lahko postavi na njihovem območju kdorkoli opazovalni panj. To je namreč vsem v korist. Lahko pa tudi povem, da nima v Sloveniji nobeno društvo toliko opazovalnih postaj kot Ajdovščina.

Nemalo težav je povzročila pršičavost. Zarišče se je pojavilo v Orehovici. Pregledani vzorci so pokazali, da je okužba pri dveh družinah in to pri enem samem čebelarju. Prve težave so se pojavile, ker ni bilo dovolj folbeka za dimljenje. Tudi te prepreke je društvo z uspehom prebrodilo. Se bolj pa so bili zadovoljni čebelarji, ko je bilo po plinjenju odprto okuženo področje. Prav takrat je namreč po bližnjih hribih začela mediti jelka.

K temu naj pripomnim še tole: Čebelarji-prevaževalci, bodite pazljivi! Če ima kdo v vaši bližini šibke družine (okužene družine), potem se pozanimajte za čebelarjevo ime in ga javite izvedencu za čebelje bolezni ali pa društvu. Zaradi nepazljivosti lahko bolezen spet kje izbruhne.

Na prihodnji seji bodo člani upravnega odbora društva razpravljali o čebeljih boleznih in zastrupljanju ter o preventivnih ukrepih. Mnenja so, da je važno pravočasno obvestiti Zvezo, če nameravajo v celem društvu preventivno pliniti s folbeksom, da bi spomladi spet ne zmanjkalo zdravil.

Opazoval sem nekega domačina, ki je polglasno bral plakat v izložbi trgovine v Podnanosu: »Čebelarstvo društvo Ajdovščina priredi dne 15. avgusta 1967 ob 17. uri v Zadržnem domu v Vipavi čebelarstvo zabavo s plesom in bogatim srečolovom. Srečolov se bo pričel pred plesom. Za dobro jedačo in pijačo preskrbljeno. Vabi odbor.« Take plakate smo tiste dni lahko videli vsepovsod.

Letos je društvo že drugič priredilo čebelarstvo veselico, ki se je končala z lepim uspehom. Predvsem nas je iznenadila marljivost nekaterih mladincev-čebelarjev na prireditvi. Te so nagradili s tem, da so šli brezplačno na čebelarstvo izlet.

Društvo je napravilo izlet z dvema avtobusom čez Vršič v Radovljico na ogled čebelarstva muzeja. Obiskali smo tudi Janšev dom na Breznici. Oskrbnik je kar začudeno gledal, od kod se je pripeljalo na ogled toliko čebelarjev. Na

povratku smo obiskali tudi stari čebelnjak na škofjeloškem gradu.

Med starejšimi čebelarji jih je več, ki zaslužijo za svoje neumorno delo posebno priznanje. Na letošnjem občnem zboru društva se bomo spomnili tudi teh in jim podelili diplome, ki smo jih dali sami tiskati. V prihodnje pa jih bomo predlagali za Janševo odlikovanje. Težko je opisati vse njihovo delo. Pod bivšo Italijo so bila tukaj prepovedana vsa društva. Po priključitvi Primorske k Jugoslaviji pa so pričeli takoj z društvenim delom, ki ga nadaljujejo še danes.

Franc Cerovšek

NA POUČNEM IZLETU

Upravni odbor ČD Maribor-Tabor je 21. junija organiziral izlet svojih članov v bližnjo okolico pod geslom: Združimo prijetno s koristnim! V programu izleta je bilo namreč tudi predavanje za člane družine. Predaval je tov. Fr. Lobnik, ki je znan čebelarški učitelj. Predavanje je bilo zanimivo in živahno. Tema njegovega predavanja je bila odbira matic ter življenje in koristi čebel.

Na ta izlet smo povabili tudi sosedno družino iz Hoč pri Mariboru. Ta se je našemu vabilu z veseljem odzvala. Bilo nas je 32. Po predavanju smo si ogledali tudi čebelarstvo tov. Hribarja in Wolfgrubarja. Ta je opisal tudi svojo vzrejo matic, gradilnik in pojasnil njegov pomen. Od tega dne smo imeli dvojno korist: izpopolnili smo si svoje znanje, poleg tega pa smo se še prijetno zabavali.

Na drugem izletu, za katerega smo napravili na skupnem odborovem sestanku podroben načrt, smo si ogledali tudi eno izmed prvih lekarn v Evropi — v Olimlju. Poleg znamenitega Podčetrtka, njegovega gradu in seveda atomskih toplic se je 47 čebelarjev s svojimi družinskimi člani poveselelo v Virštajnu in Štatenbergu.

Atomske toplice so s svojo »atomske« močjo vplivale na tiste, ki so se kopali v topli vodi in tudi na tiste, ki so ob kapljici čakali na kopalce; veselo je bilo, da le kaj! No, in seveda ne bi bil čebelarstvo izlet, če se ne bi naša skupina oglasila pri znanem čebelarju tov. Drobniču v Virštajnu. Mož vzorno čebelarji kljub svoji starosti. Sprejel nas je nadvse gostoljubno, za kar se mu iz srca zahvaljujemo.

Jože Hribar

VIKTOR JANŠA

Kot žrtev prometne nesreče je legel v mnogo prerani grob Viktor Janša, posestnik iz Dovjega, star 65 let. Bil je naš član in dober čebelar, večletni tajnik naše družine. Čebelaril je mnogo let z veliko vneto. Vedno je skrbel, da so prepeljali naše čebele na ajdovo pašo na Dolenjsko. Vestno jih je spremljal na poti. Čeprav pogostokrat ni bila dobra letina, ni nikdar obupal. Skrbel je, da je bil čebelnjak vedno poln in vzpodbujal je tudi druge, da so bili dobre volje.

Pogrešala ga bo vsa naša družina, prav tako tudi vse organizacije, kjer je pridno delal. Da je bil priljubljen, se je pokazalo na njegovi zadnji poti. Na njej ga je spremila velika množica.

Čebelarska družina Dovje-Mojstrana

IVAN JAPELJ

Kranjska čebelarska družina je izgubila enega svojih najzaslužnejših članov. Od nje je odšel zasluženi čebelarski veterani Ivan Japelj.

Rojen 3. septembra leta 1988 na Vrhniki je že zgodaj začel čebelariti s kranjiči. Ko je prišel k vojakom v Pulo, je v kamniti steni našel lep roj, ki ga je le s težavo dobil iz votline in ga spravil v zaboj. S tako težko pridobljeno družinico se je ukvarjal vse leto, ko je služil vojaški rok.

Po vrnitvi od vojakov je začel čebelariti v Bobovku pri Kranju in to nekaj časa še s kranjiči. Kot napreden čebelar je že leta 1921 začel čebelariti v AZ-panjih. Prav to leto je postal aktiven član čebelarske družine Kranj in ostal njen član do smrti. Bil je dolgoletni odbornik društva in predsednik družine Kranj, član nadzornega odbora itd.

Zelo je bil delaven in navdušen za plemenilno postajo v Kokri. Bil je organizator za postavitev čebelnjakov na raznih pasiščih, tako tudi za društveni čebelnjak na Jelovici. Kot dolgoletni iz-

kušeni čebelar je bil vedno v pomoč mlajšim z nasveti in dobrimi deli.

Zaslužnega pokojnika so položili k večnemu počitku dne 18. novembra 1967 v Stražišču pri Kranju, kjer je imel svoj dom.

V spomin na zaslužnega čebelarja so darovali člani čebelarskega društva Kranj znesek 29.500 S dinarjev namesto venca na njegov grob za sklad Janšev čebelarske šole.

Slava njegovemu spominu!

Čebelarska družina Kranj

FRANC KRANJC

Popolnoma nepričakovano nas je vse, ki smo ga poznali, prizadela vest, da je dne 21. novembra 1966 preminil dolgoletni član in odbornik naše čebelarske družine Franc Kranjc.

Rodil se je v Spodnjih Repčah pri Kresnicah.

Kot najstarejši sin v kmečki družini z osmimi otroki je že v zgodnji mladosti pridno in z veseljem pomagal očetu pri čebelarskih opravilih vse do odhoda v Ljubljano, kjer se je pri pošti izučil kot tehnik za šibki tok.

Po premestitvi v Maribor leta 1918 si je tu ustvaril družino in prijazen dom, malo pred upokojitvijo leta 1950 pa še lepo čebelarstvo, ki se mu je povsem posvetil kakor tudi delu v naši čebelarski organizaciji. Tu je neumorno deloval vse do svoje prerane smrti. Kot delovnega, preudarnega in dobrega tovariša ga bomo ohranili v trajnem spominu.

Čebelarska družina Maribor-Mesto

JOSIP ZUPANC

V Hambornu v Nemčiji je 17. oktobra 1967 nenadoma umrl naš rojak čebelar Josip Zupanc. Rodil se je v okolici Šent Ruperta nad Laškimi. Bil je vnet čebelar in zaveden Slovenec. Čebelaril je dolgo vrsto let. Bil je vzor tamkajšnjih čebelarjev in zato je postal tudi predsednik čebelarskega društva v Hambornu. Bil je

tudi član pevskega društva Slavček, udeleževal pa se je tudi v drugih izseljenskih organizacijah.

Bil je navdušen prevaževalec na nemška vresišča. Ni se ustrašil nobenih zaprek. S svojo odločnostjo je dosegel prav vse, kar si je želel. Med drugo svetovno vojno je bil zaradi svojega slovenskega prepričanja dalj časa brezposeln. Delal je pri kmetih in v teh hudih letih so ga rešile bede in revščine ravno njegove čebele. Že takrat je začel čebelariti z našimi kranjci, ki jih je dobival od znanca čebelarja iz Slovenije. Zanimivo je, da je panj z našo matico na istem pasišču prekosil po donosu panj z nemško matico kar za 7 kg. To je bilo nekaj posebnega za takojšnje čebelarje. Vsi so hoteli imeti naše matice. S prevažanjem je dosegel večših naravnost odlične uspehe.

Na čebelarskih razstavah v Hambornu je prejel več odlikovanj. Ne bi bilo prav, ko ne bi omenili njegove ljubezni do domovine in rojakov. Če je le mogel, je pomagal vsakomur. Našemu društvu je posredoval nakup stroja za satnice, pošiljal nemške knjige in bil zvest naročnik Čebelarja. Vsako leto je prišel v Slovenijo na počitnice in s seboj pripeljal še nemške izletnike. Izredno rad je bival ob našim sinjem Jadranu. Letos je preživljal počitnice ob njem poslednjič. Naj mirno počiva v tujih zemljah!

Klanšek Ivan

LOJZE PODNANOSKI

Čeprav smo precej pozni, je prav, da se spomnimo že pred desetimi leti umrlega čebelarja Alojza Blažka iz Hruševja pri Postojni. Rodil se je leta 1889 v Hruševju, kjer je kot kmečki sin pričel zgodaj čebelariti. Imel pa je le nekaj čebeljih družin. Okoliški čebelarji, ki so Lojzeta dobro poznali, vedo povedati, da je čebelaril zgolj zato, da je opazoval čebelje življenje, ugotavljal pašne razmere in sovražnike čebel.

Pokojni Alojz Blažek je bil tudi čebelarski pisec. Njegove praktične članke so čebelarji zelo radi prebiral. Objavljal jih

je v Slovenskem čebelarju do leta 1953, ko je njegovo pisateljsko pero prenehalo pisati. Med njimi so znani: Ali prav prestavljam?, Srakoper. Se o češnji, Rovke. Vsi potrjujejo, da je Lojze Podnanski res čebelaril iz ljubezni do teh pridnih živalic.

Mnoga njegova napisana razglabljanja in ugotovitve o čebeljem življenju so nam tudi danes koristno napotilo pri čebelarjenju. Zato se ga s hvaležnostjo spominjamo.

Čebelarska družina Hrenovice

FRANC BLATNIK

Letos v mesecu maju smo se poslovili od Franca Blatnika, častnega predsednika Čebelarskega društva za Mežiško dolino v Mežici. Takrat je bila narava vsa v cvetju. Čebele so živahno izletavale

kakor vedno v tem času in oprasčevale cvetoče sadno drevje. Pokojni je posnel čebelje življenje, ko je črpal svojo življenjsko moč kot oče številne družine. Posvetil se je čebelarstvu z vsem srcem in vsa duša in bil tako tesno povezan s cvetjem in naravo. Prišel je čebelariti leta 1912 v kranjcih, po prvi svetovni vojni pa v AZ-panjih. Pri tem mu je pomagala tudi njegova žena, dokler je živela. Tako je minevalo leto za letom. Nikdar ni izgubil volje in veselja do svojih čebel. Tudi v slabih letih ni obupal. Ni sicer obogatel ob čebelah, obogatela je le njegova duša. Ob njih pa je doživel visoko starost 83 let. Bil je ugleden in spoštovan čebelar, dobrega značaja, bistrega duha, poln zdravega humorja, vedno pripravljen pomagati tudi drugim. Predsednik čebelarske podružnice v Mežici je postal leta 1940, predsednik čebelarskega društva za Gornjo Mežiško dolino pa ob njegovi ustanovitvi po drugi svetovni vojni. Bil je odlikovan z redom Antona Janše III. stopnje. Od leta 1965 dalje je bil častni predsednik čebelarskega društva.

Počivaj mirno v domači zemlji, ki si jo imel tako rad! Na tvojem grobu pa naj zagore v spomin sveče iz voska tvojih čebel.

R. G.

POROČILO ZA MESEC NOVEMBER

V začetku meseca je bila temperatura zraka v nižinskih delih Slovenije za ta čas še precej visoka. Proti koncu dekade pa se je zelo znižala. Od 10. naprej se je temperatura zopet dvignila in v nekaj dneh ponovno padla tako nizko, da smo imeli v nižinah večkrat slano. Tudi pozneje proti koncu tretje dekade je bila temperatura bolj nizka. To pa je povzročalo po nižinah dež, po hribih pa sneg.

Opazovalci poročajo:

Zerovnica-Postojna: V drugi polovici meseca je že nastopil precejšen mraz, zadnje tri dni pa je začelo tudi snežiti.

Selnica ob Dravi: V prvi in drugi dekadi je bilo toplo in zelo malo padavin. Skrbni čebelarji so do konca septembra dokrmili zimsko zalogo 5 do 7 kg sladkorja na družino. Zadnji izlet je bil 18., prvi sneg pa 28. novembra.

Cezanjevci-Ljutomer: Od začetka meseca je bilo še precej ugodno vreme, proti koncu pa je temperatura padla na -6°C .

Prosenjakovci: Zazimil sem 51 družin. Do 24. novembra so čebele še izletavale, obnožino pa so prinašale do 15. Prvi sneg je padel 28. novembra.

Ig: Mesec november je bil kar ugoden za čebele. Obnožino so prinašale do 11. novembra. Izletni dnevi so bili trije. Proti koncu meseca pa smo dobili 18 cm snega. Temperatura je padla na -6°C .

Kraj opazovalnice	Donos ali poraba v			Skupno pridobil ali porabil dkg	Srednja mesečna toplina $^{\circ}\text{C}$	Dnevi			Sončni sij v urah
	I.	II.	III.			izletni	deževni	s snežno odejo	
	mesečni tretjini dkg								
Breg—Tržič	— 20	— 50	— 30	— 100	— 3,0	—	4	15	62
Dražgoše—Šk. Loka . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zerovnica—Postojna . . .	— 60	— 75	— 35	— 170	— 3,0	5	11	3	22
Rogatec	— 20	— 20	— 10	— 50	+ 5,2	13	10	1	67
Lovrenc na Pohorju . . .	— 40	— 36	— 15	— 91	+ 5,1	7	8	3	112
Selnica ob Dravi	— 30	— 30	— 10	— 70	+ 4,2	23	16	3	76
Lovrenc na Drav. polju . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Cezanjevci—Ljutomer . . .	— 30	— 70	— 40	— 140	+ 4,5	—	6	1	46
Prosenjakovci—M. Sobota .	— 60	— 30	— 30	— 120	+ 4,3	11	5	3	101
Svibnik—Crnomelj	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Iška vas	— 10	— 10	25	— 45	— 4,2	4	11	3	65
Škofije pri Kopru	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pušča—Bistra—Zagreb . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Povpreček	—	—	—	— 1,29	—	—	—	—	—

IZ UPRAVE

Prečitajte z razumevanjem važen odstavek na vsakokratnem ovitku spodaj (druga stran ovitka). Poudarimo: važen glede članstva in številke našega tekočega računa. Nakazila dobivamo namreč še vedno na stare številke. Spreminjajo se skoro vsako drugo leto. Reklamacije so zato na dnevnem redu. Prosimo zastopnike družin (društev), da prinašajo denar po možnosti kar osebno in pravočasno.

Zdravila, mleko (posneto) in jajčni prah so vedno na voljo. Folbeksa še nimamo. Razgovori glede dobave tega zdravila so v teku.

Tajnike in predsednike, prosimo, naj nam sporoče imena tistih članov, ki so odpovedali naš list, v samem seznamu ali posebej z dopisnico. Ne zadostuje samo izpuščanje imen takih članov.

Prvo številko Slovenskega čebelarja v letu 1968 bomo poslali vsem letošnjim članom (naročnikom), ki ga niso ali ne bodo odpovedali v mesecu decembru 1967. Vse tiste čebelarje, ki ne žele več prejemati lista, prosimo, da prvo številko **takoj** vrnejo, sicer jih bomo vpisali v našo kartoteko kot redne naročnike.

Tiste člane oz. naročnike, ki še vedno dolgujejo Zvezi manjše in večje zneske, prosimo, da svoje obveznosti do organizacije čimprej poravnajo, kajti od naše zavesti je odvisno dobro in nemoteno delovanje organizacije. Opomini povzročajo ne le stroške, ampak tudi **nevoljo** pri samih zaostankarjih.

Od 234 čebelarskih družin jih je šest vprašalo, čemu smo razposlali prazne liste v modrih kuvertah. Tem šestim tajnikom svetujemo, naj si ogledajo zadnjo stran 12. št. SC.

Zvezi manjka 5. št. SC 1967. Vrnite jo, če jo imate odveč.

Prosimo, včlanite čebelarje, ki so še vedno izven naših vrst!

V SKLAD

za zgraditev prve slovenske čebelarske šole Antona Janša na Brdu pri Lukovici so darovali člani čebelarske družine Kranj namesto venca na grob pokojnega Janeza Japlja N din 295.— in sicer: Anton Kadrin, Anton Lukaček, Anton Eržen, Slavko Celestina, Alojz Zavrl, Blaž Krmelj, Franc Štremfel, Ivan Kodran in Ciril Demšar po N din 20.—; Frac Ahačič, Jože Lampe, Peter Bevč, Ivan Vrtačnik,

Srečko Gostinčar, Franc Kajžar, Janez Zavrl, P. Homar in Stanko Sedej po N din 10.— Stane Zerko, Janez Kompare, Franc Konjedi, N. Burkeljca in Mohar Petrič po N din 5.—; nadalje člani čebelarske družine Medvode skupaj N din 70.—; Leonarda Paulin N din 17.—, Alojz Kočet iz Karlovca 30.— N din in Franc Vrčko iz Krškega 10.— N din. Vsem darovalcem iskrena hvala!

Uprava ZČDS

OBVESTILO

Čebelarsko društvo Litija ima svoj redni letni občni zbor v nedeljo, dne 14. januarja 1968 ob 8. uri v prostorih gostišča Pošta v Litiji. Vabljeni vsi čebelarji!

Uprava ČD Litija

RADIJSKA PREDAVANJA V MESECU JANUARJU

10. januarja ob 12.30:

Dr. Jurij Senegačnik: O gozdnem medu

29. januarja ob 12.30:

Valentin Benedičič: Čebelja paša v Sloveniji danes in v prihodnosti.

ČEBELARSKA PREDAVANJA

Na občnih zboreh je najlepša priložnost za predavanja. Društva in družine naj se skrbno pogovore, kakšno predavanje bi bilo primerno. Če nimajo svojega predavatelja, potem naj se obrnejo na Zvezo in sporoče, kakšno predavanje žele imeti in kdaj. Navedejo naj tudi, katerega predavatelja žele. Zveza bo tako lahko predavanja načrtno razporedila in utregla vsem željam.

KUPIM

prazne AŽ-panje deset-satarje v dobrem stanju; lahko so tudi naseljeni. Nadalje kupim tudi prenosljivi čebeljak za 12 ali 24 panjev. Ponudbe z opisom in ceno sprejme Živko M. Stanisljevič, Beograd, Dobračina br. 50.

STARE ČEBELARSKÉ KNJIGE

iščem, zlasti od avtorjev Antona Janša, dr. Dzierzona itd. Ponudbe prosim na: Alfred Gomolka, Handelsvertretungen, 6784 Thaleischweiler (Pfalz), Postfach 64, Deutschland. Prevod: Suche alte Bienenbücher, besonders von Anton Janša, Dr. Dierzon etc. Angebote an: siehe oben.